

Regulile pieței gazelor naturale

CAPITOLUL I DISPOZIȚII GENERALE

Regulile pieței gazelor naturale transpune Regulamentul (UE) Nr. 2011/1227 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene din 25 octombrie 2011 privind integritatea și transparența pieței angro de energie, publicat în Jurnalul Oficial al Uniunii Europene (JO) nr. L 326/1-16 din 8 decembrie 2011, adaptat prin Decizia Nr. D/2018/10/MC-EnC al Consiliului Ministerial al Comunității Energetice din 29 noiembrie 2018 privind implementarea Regulamentului (EU) Nr. 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului Uniunii Europene din 29 noiembrie 2018.

Secțiunea 1 Domeniul de aplicare

1. Regulile pieței gazelor naturale (denumite în continuare - Reguli) au drept scop stabilirea cadrului legal pentru efectuarea tranzacțiilor de vânzare-cumpărare a gazelor naturale și a produselor conexe pe piața angro și cu amănuntul a gazelor naturale, precum și pentru furnizarea serviciilor de sistem, bazate pe principiile transparenței, obiectivității, competitivității și nediscriminării.

2. Prezentele Reguli reglementează:

- 1) structura pieței gazelor naturale;
- 2) procedurile, principiile și standardele de organizare și de funcționare a pieței gazelor naturale;
- 3) tipurile de contracte încheiate pe piața gazelor naturale și clauzele obligatorii ce urmează a fi introduse în contractele încheiate pe piața contractelor bilaterale în condiții reglementate;
- 4) metodele de calcul al fluxurilor efective de gaze naturale pe piața gazelor naturale, volumelor de gaze naturale procurate de participanții la piața gazelor naturale în conformitate cu contractele încheiate, metodele de evidență a cantității de gaze naturale la punctele de intrare și de ieșire ale rețelelor de transport al gazelor naturale;
- 5) procedurile și metodele de evidență a tranzacțiilor efectuate pe piața gazelor naturale;
- 6) procedura de efectuare a notificărilor fizice de către participanții la piața gazelor naturale;
- 7) procedurile și metodele aferente stabilirii și menținerii bazei de date pentru necesitățile pieței gazelor naturale;
- 8) procedurile și metodele aferente achiziției serviciilor de sistem și cele aferente achiziției gazelor naturale pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale;
- 9) drepturile și obligațiile participanților la piața gazelor naturale, inclusiv obligațiile participanților la piața gazelor naturale în legătură cu echilibrarea;
- 10) metodele de calcul al dezechilibrelor cantitative provocate de participanții la piața gazelor naturale și al decontărilor financiare pentru dezechilibrele provocate pe piața gazelor naturale;

- 11) norme privind monitorizarea integrității și transparenței pieței angro de gaze naturale;
- 12) alte norme necesare pentru organizarea și funcționarea pieței gazelor naturale.

Secțiunea 2

Noțiuni și termeni

3. Prezentele Reguli se aplică față de toți participanții la piața gazelor naturale.

4. Prezentele Reguli nu se aplică în situațiile excepționale pe piață gazelor naturale în care participanții la piața gazelor naturale vor pune în aplicare măsuri specifice pentru asigurarea securității aprovizionării cu gaze naturale prevăzute de Legea cu privire la gazele naturale nr. 108/2016 și Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale, Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 207 din 3 aprilie 2019.

5. Regulile se aplică de asemenea, în cazul gazelor naturale injectate sau extrase din depozitele de stocare, în acest scop depozitul de stocare este considerat ca o zonă de echilibrare adiacentă.

6. În sensul prezentelor Reguli, se utilizează termenii definiți în Legea nr. 108/2016, Codul rețelilor de gaze naturale și Regulamentul privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, precum și următorii termeni și definiții:

acțiune de echilibrare - acțiune întreprinsă de operatorul sistemului de transport (în continuare - OST) în vederea modificării fluxurilor de gaze naturale intrate în rețeaua de transport al gazelor naturale sau ieșite din aceasta, cu excepția acțiunilor ce țin de gazele naturale care nu figurează ca fiind ieșite din rețeaua de transport al gazelor naturale și gazele naturale utilizate de OST pentru exploatarea rețelei de transport al gazelor naturale;

alocare - cantitatea de gaze naturale atribuită unui utilizator de sistem de către OST, sub formă de flux de gaze naturale intrat sau ieșit din rețeaua de transport al gazelor naturale, exprimată în unități de energie (kWh), în scopul stabilirii cantității de dezechilibru zilnic;

cantitate confirmată - înseamnă cantitatea de gaze naturale confirmată de către un OST pentru a fi programată sau reprogramată să fie livrată în ziua gazieră D;

cantitatea de dezechilibru zilnic - diferența dintre fluxurile de gaze naturale intrate și fluxurile de gaze naturale ieșite din rețeaua de transport al gazelor naturale, alocate unui participant la piața gazelor naturale, într-o zi gazieră;

cantitate notificată - cantitatea de gaze naturale transferată între un OST și unul sau mai mulți utilizatori de sistem sau, după caz, între portofolii de echilibrare;

capacitate de consum - consumul unui consumator final de gaze naturale atunci când își utilizează capacitatea de producere la maxim. Aceasta include consumul total al consumatorului respectiv ca entitate economică unică, în măsura în care consumul are loc pe piețe cu prețuri angro relaționate între ele;*

cont de rețea - un cont în care se ține evidența fluxurilor de gaze naturale intrate și ieșite din rețeaua de transport sau de distribuție a gazelor naturale, ce aparține unui operator de sistem pentru a permite determinarea și decontarea lunară a cantităților de gaze naturale stocate în conductă și a gazelor naturale operaționale;

ciclu de renominalizare - înseamnă procesul derulat de către OST pentru a transmite unui utilizator de sistem mesajul referitor la cantitățile confirmate ca urmare a recepționării unei renominalizări;

energie de echilibrare - cantitatea de gaze naturale exprimată în unități de energie (KWh) procurată/ vândută de OST (Entitate de echilibrare (în continuare -EE)) în procesul de echilibrare;

entitatea de echilibrare - OST sau altă entitate competentă care realizează funcția de echilibrare într-o zonă de echilibrare;

gaze naturale operaționale - cantitatea de gaze naturale necesară OST sau operatorului sistemului de distribuție (în continuare - OSD) pentru acoperirea consumului tehnologic și a pierderilor de gaze naturale în rețelele de transport și de distribuție a gazelor naturale;

informații cu privire la protecția infrastructurii critice sensibile - informație despre infrastructura critică care dacă este dezvăluită, poate fi folosită pentru a planifica și acționa în vederea cauzării întreruperilor sau distrugerii instalațiilor de infrastructură critice;*

informație privilegiată - informații cu caracter exact care nu au fost făcute publice și care se referă în mod direct sau indirect la unul sau mai multe produse energetice (gaze naturale) angro și care, în cazul în care ar fi făcute publice, ar putea influența în mod semnificativ prețul produselor energetice (gaze naturale) angro;*

În sensul prezentei definiții, „informații” înseamnă:

a) informațiile care trebuie făcute publice în conformitate cu prevederile Legii nr. 108/2016, Regulamentului privind accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, Codurile rețelilor de gaze naturale și prezentele Reguli;

b) informațiile referitoare la consum, capacitate, producere, stocare, sau transportul gazelor naturale sau referitoare la capacitatea și utilizarea instalațiilor de GNL, inclusiv indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestor instalații;

c) informațiile care trebuie divulgate în conformitate cu prevederile legale, cu prezentele Reguli și cu contractele sau practicile de pe piața angro de gaze naturale, în măsura în care; aceste informații ar putea avea un efect semnificativ asupra prețului produselor energetice (gaze naturale) angro; precum și

d) alte informații pe care un participant la piața de gaze naturale ar putea să le folosească pentru a lua decizia de a efectua tranzacții legate de un produs energetic (gaze naturale) angro sau de a emite un ordin de tranzacționare cu un astfel de produs.

Se consideră că o informație are caracter precis în cazul în care indică un ansamblu de circumstanțe existente sau despre care există motive justificate de a crede că vor exista, un eveniment care a avut loc sau despre care există motive justificate de a crede că va avea loc, și în cazul în care este suficient de precisă pentru a duce la o concluzie în legătură cu efectul posibil al tuturor circumstanțelor sau al evenimentului asupra prețurilor la produsele energetice (gaze naturale) angro;*

infrastructură critică - un activ, un sistem sau o parte din acesta care sunt esențiale pentru menținerea funcțiilor vitale ale societății: sănătatea, siguranța, securitatea, bunăstarea economică sau socială a oamenilor iar întreruperea sau distrugerea acestora ar avea un impact semnificativ pentru Stat ca urmare a nerespectării funcțiilor respective;*

manipulare a pieței constituie:*

1) efectuarea oricărei tranzacții sau emiterea oricărui ordin de tranzacționare cu produse energetice (gaze naturale) angro:

a) care oferă sau este susceptibil de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește cererea, oferta, sau prețul produselor energetice (gaze naturale) angro;

b) care stabilește sau încearcă să stabilească, prin acțiunea uneia sau mai multor persoane care acționează în mod concertat, prețul unuia sau mai multor produse energetice (gaze naturale) angro artificial, exceptând cazul în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro de gaze naturale; sau

c) care utilizează sau încearcă să utilizeze un instrument fictiv, sau orice altă formă de înșelăciune sau abuz de încredere, care transmite sau este de natură să transmită informații false sau înșelătoare eronate cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice (gaze naturale) angro;

2) difuzarea, prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă, inclusiv a internetului, sau prin orice alte mijloace, de informații care oferă sau sunt susceptibile de a oferi mesaje false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice (gaze naturale) angro, inclusiv răspândirea de zvonuri și difuzarea de informații false sau înșelătoare, în contextul în care persoana care a difuzat informațiile știa sau trebuia să știe că informațiile sunt false sau înșelătoare.

Atunci când se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, o astfel de difuzare a informațiilor se evaluează ținându-se cont de reglementările care se aplică libertății presei și libertății de expresie în alte mijloace media, cu excepție cazului în care:

a) aceste persoane obțin, direct sau indirect, foloase sau beneficii ca urmare a diseminării informațiilor în cauză; sau

b) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce piața în eroare cu privire la cererea, oferta de produse energetice (gaze naturale) angro sau la prețul acestora;

măsurare non zilnică (MNZ) - măsurarea cantității de gaze naturale și citirea indicațiilor echipamentelor de măsurare mai rar decât o dată într-o zi gazieră;

măsurare pe parcursul zilei (MPZ) - măsurarea cantității de gaze naturale citirea indicațiilor echipamentelor de măsurare cel puțin de două ori într-o zi gazieră;

măsurare zilnică (MZ) - măsurarea cantității de gaze naturale și citirea indicațiilor echipamentelor de măsurare o dată într-o zi gazieră;

nominalizare - transmiterea de către Partea responsabilă de echilibrare (în continuare - PRE) către OST a cantităților reale de gaze naturale pe care dorește să le injecteze sau să le retragă din rețeaua de transport al gazelor naturale, într-o zi gazieră;

nivel de toleranță zilnică - suma până la care dezechilibrele portofoliului de echilibrare sunt decontate la prețul de referință, determinat ca măsură provizorie până când nu există suficientă lichiditate de piață;

notificare privind tranzacționarea - solicitare a PRE de a transfera dreptul de proprietate asupra gazelor naturale în punctul virtual de tranzacționare (în continuare- PVT);

obligații pe parcursul zilei - un set de reguli privind balanța intrărilor și ieșirilor ce aparțin utilizatorilor de sistem într-o zi gazieră;

opțiuni pe termen lung (în continuare - OTL) - serviciu de echilibrare în baza căruia furnizorul serviciilor de echilibrare se angajează să asigure disponibilitatea de a vinde sau cumpăra gaze naturale de la EE, în perioada de valabilitate a contractului privind furnizarea serviciilor de echilibrare.

parte responsabilă de echilibrare - participant la piața gazelor naturale (utilizator de sistem, furnizor și producător) care utilizează gaze naturale pentru echilibrare.

participant la piață - orice persoană, inclusiv OST și OSD, care se angajează în tranzacții, inclusiv prin plasarea de ordine de tranzacționare pe una sau mai multe piețe angro de energie (gaze naturale);*

pieță angro de energie - orice piață din Comunitatea Energetică care tranzacționează produse energetice angro;*

portofoliu de echilibrare - un portofoliu de intrări și ieșiri a cantităților de gaze naturale folosit pentru calcularea dezechilibrelor unui utilizator de sistem (PRE);

plată pentru dezechilibrul zilnic - suma pe care o PRE o va plăti sau o va primi pentru o cantitate de dezechilibru zilnic;

platforma de tranzacționare - platformă electronică pusă la dispoziție și operată de un operator al platformei de tranzacționare, prin intermediul căreia participanții la tranzacționare pot plasa și accepta, inclusiv dreptul de revizuire și de retragere a ofertelor pentru procurarea /vânzarea gazelor naturale necesare pentru a răspunde fluctuațiilor pe termen scurt ale cererii sau ofertei de gaze

naturale, în conformitate cu termenii și condițiile aplicabile pe platforma de tranzacționare, conform cărora OST realizează tranzacții în scopul desfășurării acțiunilor de echilibrare;

preț de referință - prețul mediu ponderat al gazelor naturale tranzacționate pe piața angro într-o zi gazieră;

preț de cumpărare marginal - preț de decontare pentru cantitatea dezechilibrelor negative ale portofoliului de echilibrare care depășesc toleranțele, pe baza prețurilor de referință și a achizițiilor de energie de echilibrare ale EE la PVT;

preț de vânzare marginal - preț de decontare pentru cantitatea dezechilibrelor pozitive ale portofoliului de echilibrare care depășesc toleranțele, pe baza prețului de referință și a vânzărilor de energie de echilibrare ale EE la PVT;

produse energetice (gaze naturale) angro - contractele și instrumentele derivate prezentate în continuare, indiferent de locul sau modul lor de tranzacționare:

- 1) contractele de furnizare a gazelor naturale în cazul în care livrarea este în Părțile Contractante;
- 2) instrumentele derivate de gaze naturale produse, tranzacționate sau furnizate în Părțile Contractante;
- 3) contractele referitoare la transportul gazelor naturale în Părțile Contractante;*

produse standardizate pe termen scurt (în continuare - PSTS) - produsele standardizate tranzacționate pe o platforma de tranzacționare, destinate livrării în cursul zilei sau în ziua următoare, 7 zile pe săptămână, la punctul de livrare fie PVT, fie un punct determinat fizic (PSTS de localizare);

profil standard de încărcare (în continuare- PSÎ) - un set de parametri definiți pentru fiecare categorie de consumatori finali, care este utilizat pentru a estima profilul de consum al acestor consumatori finali între două citiri ale indicațiilor echipamentului de măsurare (ex: determinarea consumului zilnic pentru consumatorii finali la care indicațiile echipamentelor de măsurare se citesc lunar);

punctul virtual de tranzacționare (în continuare - PVT) - un punct non-fizic unic pentru toate transferurile de proprietate asupra gazelor naturale de la un participant - la alt participant al pieței gazelor naturale, din zona de echilibrare a Republicii Moldova;

serviciu de echilibrare - un serviciu furnizat/ prestat de către EE în baza unui contract de vânzare /cumpărare a gazelor naturale, necesar pentru a face față fluctuațiilor pe termen scurt a cererii sau ofertei de gaze naturale, care nu este un PSTS;

scenariu de referință - model de furnizare de informații conform căruia informațiile privind ieșirile MNZ constau din prognoze pentru ziua următoare și pentru ziua în curs;

zonă de echilibrare - un sistem de intrare-ieșire căruia i se aplică un regim de echilibrare specific și care poate include sisteme de distribuție sau părți ale acestora. În sensul prezentelor Reguli zona de echilibrare se consideră - zona de echilibrare a Republicii Moldova.

tentativă de manipulare a pieței - efectuarea oricărei tranzacții, emiterea oricărui ordin de tranzacționare sau efectuarea oricărei alte acțiuni ce ține de un produs energetic (gaze naturale) angro cu intenția:

- 1) de a oferi indicații false sau înșelătoare în ceea ce privește oferta, cererea sau prețul produselor energetice (gaze naturale) angro;
- 2) de a stabili prețul unuia sau mai multor produse energetice (gaze naturale) angro, artificial, exceptând cazul în care persoana care a efectuat tranzacția sau care a emis ordinul consideră că motivele care au determinat-o să procedeze astfel sunt legitime și că respectiva tranzacție sau respectivul ordin este conform cu practicile de piață admise pe respectiva piață angro de gaze naturale; sau
- 3) de a utiliza un instrument fictiv sau orice altă formă de înșelătorie, care transmite sau este de natură să transmită mesaje false sau înșelătoare cu privire la oferta, cererea sau prețul produselor energetice (gaze naturale) angro.*

CAPITOLUL II

STRUCTURA PIEȚEI GAZELOR NATURALE

Secțiunea 1

Dispoziții generale

7. Piața gazelor naturale cuprinde toate tranzacțiile de vânzare - cumpărare a gazelor naturale și a altor produse conexe, fiind formată din piața angro a gazelor naturale și piața cu amănuntul a gazelor naturale.

8. Participanții pieței gazelor naturale sunt:

- 1) producătorii;
- 2) furnizorii;
- 3) consumatorii finali;
- 4) OSD;
- 5) OST;
- 6) operatorii depozitelor de stocare.

9. PRE sunt responsabile financiar pentru dezechilibrele dintre valorile cantităților notificate de gaze naturale și valorile cantităților măsurate de gaze naturale.

10. PRE sunt obligate să încheie *contracte de echilibrare* cu EE în conformitate cu cerințele prevăzute în Secțiunea 6 din prezentul Capitol, indiferent dacă aceștia au contractat sau nu capacitatea de transport și indiferent dacă aceștia furnizează sau nu gaze naturale consumatorilor finali.

11. Clauze privind asumarea responsabilității pentru echilibrare pot fi incluse în contractele de procurare, de furnizare a gazelor naturale, drept anexe separate și se prezintă în mod obligatoriu EE cu 10 zile lucrătoare înainte de intrarea în vigoare a acestora. Furnizorii de gaze naturale, OSD și OST sunt obligați să informeze Agenția Națională pentru Reglementare în Energetică (în continuare - ANRE) privind modalitățile de procurare și furnizare a gazelor naturale pentru echilibrare.

12. Toate volumele de gaze naturale injectate în sau extrase din zona de echilibrare a Republicii Moldova se supun echilibrării în modul prevăzut de prezentele Reguli.

Secțiunea a 2

Piața angro

13. Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a gazelor naturale, inclusiv tranzacțiile de import sau export, tranzacțiile de vânzare – cumpărare a capacității interconexiunilor, a altor produse conexe de pe piața angro se efectuează în bază contractelor bilaterale.

14. *Furnizorii* au dreptul să participe pe piața angro cu condiția deținerii licenței valabile pentru furnizarea gazelor naturale, eliberată în conformitate cu Legea nr. 108/2016 și îndeplinesc cerințele stabilite în prezentele Reguli.

15. *Producătorii* sunt în drept să vândă gaze naturale pe piața angro în baza licenței pentru producerea gazelor naturale, în conformitate cu Legea nr. 108/2016 și cerințele stabilite în prezentele Reguli.

16. *OST, OSD și operatorii depozitelor de stocare* sunt participanți specifici la piața gazelor naturale, care au dreptul de a participa la tranzacții pe piața angro doar pentru a procura volume de gaze naturale operaționale. OST procură și vând gaze naturale operaționale necesare pentru îndeplinirea funcțiilor de echilibrare în conformitate cu prezentele Reguli, asigurând echilibrarea zonei de echilibrare a Republicii Moldova.

17. Punctul de livrare pentru contractele de pe piața angro este PVT, cu excepția contractelor de pe piața angro în baza cărora se furnizează gaze operaționale la punctele de consum ale operatorilor de sistem.

Secțiunea a 3

Piața cu amănuntul

18. Tranzacțiile de vânzare-cumpărare a gazelor naturale la care participă furnizorii și consumatorii finali în vederea satisfacerii consumului propriu se efectuează pe piața cu amănuntul a gazelor naturale.

19. Producătorul are dreptul să participe pe piața cu amănuntul dacă deține licență pentru furnizarea gazelor naturale, eliberată în conformitate cu Legea nr. 108/2016 și respectă cerințele stabilite în prezentele Reguli.

20. Pe piața cu amănuntul a gazelor naturale, furnizorii vând gaze naturale consumatorilor eligibili la prețuri negociate, în baza contractelor de furnizare a gazelor naturale încheiate cu aceștia în conformitate cu Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale aprobat prin Hotărârea ANRE nr. 113 din 19 aprilie 2019. Furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public stabilite în conformitate cu art. 89 și 90 din Legea nr. 108/2016, furnizează consumatorilor finali gaze naturale la prețuri reglementate, aprobate de ANRE.

21. Punctele de livrare a gazelor naturale pentru contractele de vânzare cu amănuntul (contractele de furnizare a gazelor naturale încheiate cu consumatorii finali) sunt locurile de consum ale consumatorilor finali.

Secțiunea 4

Zona de echilibrare a Republicii Moldova

22. Zona de echilibrare a Republicii Moldova cuprinde rețelele de gaze naturale ale tuturor OST și OSD din Republica Moldova și include toate intrările și ieșirile la:

- 1) punctele de intrare în /ieșire din /sistemele de gaze naturale transfrontaliere;
- 2) punctele de intrare de la instalațiile de producere a gazelor naturale;
- 3) punctele de ieșire către consumatorii finali (locuri de consum);
- 4) punctele de ieșire către OST și OSD (consum gaze naturale operaționale);
- 5) punctul virtual de tranzacționare (PVT).

23. Perioada de echilibrare pentru zona de echilibrare a Republicii Moldova este ziua gazieră.

Secțiunea 5

Realizarea echilibrării în zona de echilibrare a Republicii Moldova

24. În scopul asigurării operării eficiente a sistemului de gaze naturale din zona de echilibrare a Republicii Moldova, EE are următoarele funcții și obligații:

- 1) echilibrarea zonei de echilibrare a Republicii Moldova;
- 2) înregistrarea PRE și încheierea contractelor de echilibrare;
- 3) încheierea de acorduri de cooperare cu OST și OSD din zona de echilibrare a Republicii Moldova;
- 4) procurarea PSTS și serviciilor de echilibrare în cadrul unor contracte transparente și nediscriminatorii;
- 5) cooperarea cu operatorii de platforme de tranzacționare și cu instituțiile de clearing pentru a facilita dezvoltarea pieței gazelor naturale;
- 6) stabilirea plății pentru neutralitate;
- 7) primirea, corelarea și confirmarea continuă a notificărilor comerciale de la PRE la PVT;
- 8) redirecționarea prognozelor de măsurare non-zilnice recepționate de la OSD către PRE;
- 9) inițierea unor acțiuni de echilibrare (echilibrarea operațională), în funcție de necesitățile OST, inclusiv determinarea (calcularea) fluxurilor efective de gaze naturale la punctele de interconexiune dintre OST în zona de echilibrare a Republicii Moldova;

- 10) prezentarea de informații către PRE cu privire la capacitățile alocate și dezechilibre;
 - 11) echilibrarea comercială a portofoliilor de echilibrare, în special determinarea dezechilibrelor, costului de înlăturare a dezechilibrelor, plățile pentru dezechilibre și decontarea lor financiară;
 - 12) determinarea soldurilor conturilor de rețea și a sumelor lunare care urmează a fi decontate;
 - 13) prezentarea de informații privind transparența pe piața angro și în zona de echilibrare a Republicii Moldova, conform prevederilor prezentelor Reguli;
 - 14) alte funcții prevăzute de prezentele Reguli.
25. EE își îndeplinește funcțiile într-un mod transparent, nediscriminatoriu și bazat pe eficiența costurilor.
26. EE asigură confidențialitatea informațiilor obținute în timpul exercitării funcțiilor sale, fără a aduce atingere obligațiilor existente privind schimbul de informații cu autoritățile de reglementare sau de supraveghere.
27. EE are următoarele obligații:
- 1) să opereze o rețea de transport al gazelor naturale pe teritoriul Republicii Moldova în baza licenței pentru transportul gazelor naturale;
 - 2) să dispună de personal calificat suficient pentru îndeplinirea funcției de echilibrare;
 - 3) să dispună de sisteme informaționale sigure și fiabile necesare pentru realizarea funcției de echilibrare;
 - 4) să țină evidența separată a costurilor și a veniturilor rezultate din activitatea de echilibrare față de alte activități efectuate, în special de activitatea de transport al gazelor naturale.
28. OST care solicită asumarea rolului EE a zonei de echilibrare a Republicii Moldova va depune la ANRE o cerere în acest sens. ANRE va examina cererea și va adopta o hotărâre privind desemnarea EE cu respectarea cerințelor prevăzute la articolului 16 din Legea cu privire la energetică nr. 174 din 21 septembrie 2017 și pct.25 din prezentele Reguli. Îndeplinirea continuă a acestor cerințe va fi demonstrată ANRE la cerere.
29. OST și OSD din zona de echilibrare a Republicii Moldova sunt obligați să coopereze cu EE pentru a gestiona fluxurile de gaze naturale, prezentarea datelor relevante, precum și efectuarea altor acțiuni stabilite în acordul de cooperare semnat cu EE.

Secțiunea 6

Contractele încheiate pe piața gazelor naturale

30. Pe piața angro de gaze naturale sunt prevăzute următoarele tipuri de contracte:
- 1) contracte bilaterale pe piața angro, conform cerințelor pct. 31:
 - a) contracte de vânzare /cumpărare a gazelor naturale dintre două PRE;
 - b) contracte privind furnizarea serviciilor de echilibrare dintre EE și PRE care este furnizor de servicii de echilibrare, potrivit Capitolului VI din prezentele Reguli;
 - c) contracte privind procurarea gazelor naturale operaționale dintre OST /OSD și PRE care furnizează gaze naturale operaționale conform Capitolului VII;
 - 2) contracte de echilibrare dintre EE și PRE, conform prevederilor prezentelor Reguli;
 - 3) acord de cooperare dintre EE și operatorul de sistem, conform pct. 29;
 - 4) contracte dintre EE și operatorul platformei de tranzacționare conform pct. 33.
31. Contractele bilaterale pe piața angro vor include următoarele clauze obligatorii:
- 1) Punctul de livrare al gazelor naturale reprezintă punctul de transfer al riscului de pierdere și este identificat drept PVT, cu excepția contractelor de pe piața angro de procurare a gazelor naturale operaționale la punctele de consum ale OST sau OSD unde punctele de livrare sunt considerate respectivele locuri de consum;

2) Transferul dreptului de proprietate va necesita efectuarea unei notificări comerciale către EE, în conformitate cu prevederile prezentelor Reguli;

3) Partea contractantă care cumpără gaze naturale trebuie să facă o notificare comercială de cumpărare, în timp ce partea contractantă care vinde gaze naturale va face o notificare comercială de vânzare;

4) Suma indicată în notificările comerciale transmise către EE va fi convenită în prealabil între părțile contractante;

5) Contractele bilaterale pe piața angro vor defini responsabilitățile pentru cazurile în care notificările comerciale prezentate de ambele părți contractante nu se potrivesc și o parte contractantă a avut pierderi din cauza unor astfel de situații;

6) Părțile contractante vor conveni că transferul dreptului de proprietate asupra gazelor naturale de la o parte contractantă la altă parte contractantă, este determinat de notificările comerciale confirmate de EE;

7) După încheierea unui contract bilateral pe piața angro, părțile contractante informează ANRE în termen de o săptămână cu privire la încheierea contractului, volumele convenite, prețurile aplicabile și perioada de livrare;

8) Partea contractantă care procură gaze naturale pe piața angro nu va fi restricționată în nici un fel de a revinde gazele naturale care fac obiectul contractului, în special în ceea ce privește exportarea, furnizarea către anumiți consumatori angro sau anumiți consumatori finali, volumele și prețurile aplicate. Partea contractantă care comercializează gaze naturale pe piața angro nu va fi restricționată în nici un fel de a procura gazele naturale care fac obiectul contractului, în special în ceea ce privește sursele de import, producerea, volumele și prețurile aplicate.

32. Încheierea unui contract de echilibrare este o condiție pentru:

- 1) utilizarea capacităților de transport de intrare /ieșire contractate (sau subînchiriate);
- 2) furnizarea gazelor naturale consumatorilor finali;
- 3) injectarea în rețea a gazelor naturale de la producător;
- 4) transmiterea notificărilor comerciale.

33. OST și OSD sunt obligați să încheie un acord de cooperare cu EE care va reglementa, inclusiv procesul de cooperare pentru asigurarea echilibrării operaționale a zonei de echilibrare a Republicii Moldova, furnizarea informațiilor privind alocarea și măsurarea, gestionarea conturilor de rețea și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentele Reguli.

34. EE va ține evidența fluxurilor de gaze naturale intrate și ieșite din rețelele de gaze naturale, precum și alocărilor efectuate de OST și OSD pentru echilibrarea zilnică a portofoliilor de echilibrare, într-un cont de rețea, conform cerințelor din Capitolul IX.

35. EE va încheia un acord cu operatorii platformei de tranzacționare în scopul de a stabili procedura de transmitere a notificărilor unilaterale din numele participanților la tranzacții. Aceste tipuri de acorduri vor reglementa, inclusiv criteriile de admitere și de suspendare a participanților la tranzacții, procedurile operaționale ale nominalizărilor unilaterale la PVT pentru participanții la tranzacții și prezentarea de informații agregate privind prețurile de tranzacționare și alte drepturi și obligații prevăzute de prezentele Reguli.

36. Pe piața gazelor naturale cu amănuntul, tranzacțiile de vânzare - cumpărare a gazelor naturale se efectuează în conformitate cu contractele de furnizare a gazelor naturale încheiate între furnizor și consumatorul final. Furnizorul este obligat să elaboreze clauzele contractuale standard ale contractului de furnizare a gazelor naturale care să prevadă în mod obligatoriu condițiile contractuale stabilite de Legea nr. 108/2016, Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale și să le propună spre negocieri consumatorilor finali. Clauzele contractuale obligatorii ale contractului de furnizare a gazelor naturale (la prețuri reglementate) încheiate de către consumatorii finali cu furnizorii care furnizează gaze naturale în contextul obligațiilor de serviciu public sunt prevăzute în Regulamentul privind furnizarea gazelor naturale.

Secțiunea 7

Obligațiile participanților la piața gazelor naturale

37. PRE are următoarele obligații:
- 1) prognozarea consumului de gaze naturale a consumatorilor finali deserviți de aceștia;
 - 2) întreprinderea măsurilor necesare în mod continuu (24/7) pentru a păstra echilibrul dintre cantitățile de gaze naturale intrate și ieșite din portofoliul de echilibrare al acestora, pentru fiecare zi gazieră, cu scopul de a minimiza necesitatea întreprinderii acțiunilor de echilibrare;
 - 3) transmiterea notificărilor comerciale către EE pentru orice transfer de proprietate asupra gazelor naturale;
 - 4) achitarea plăților pentru dezechilibru și a plăților pentru neutralitate;
 - 5) asigurarea unui personal calificat și instruit, sisteme informaționale și resurse financiare necesare pentru a-și îndeplini funcțiile și obligațiile în temeiul prezentelor Reguli;
 - 6) transmiterea informațiilor către ANRE cu privire la tranzacțiile de pe piața angro.
38. OST are următoarele obligații:
- 1) procurarea gazelor naturale în scopuri operaționale de pe piața angro, prognozarea zilnică a cererii și transmiterea notificărilor comerciale la PVT;
 - 2) cooperarea cu EE în procesul de echilibrare operațională, în special prin transmiterea tuturor informațiilor și instrucțiunilor necesare pentru asigurarea fluxurilor de gaze naturale în punctele de interconectare între OST;
 - 3) transmiterea către EE a informațiilor privind alocările din portofoliul de echilibrare pentru punctele de interconectare transfrontaliere;
 - 4) transmiterea către EE a informațiilor cu privire la alocările în contul de rețea pentru rețelele interconectate cu alți operatori de sistem;
 - 5) transmiterea EE a cantității de gaze naturale din sistemul lor de transport la începutul fiecărei zile gaziere, și în fiecare oră, și cu prognozarea cantității de gaze naturale în sistemul de transport la sfârșitul zilei gaziere, în baza nominalizărilor și a cererii prognozate din partea consumatorilor finali conectați direct la rețeaua de gaze naturale și de la OSD la momentul calculării;
 - 6) transmiterea informațiilor către ANRE cu privire la tranzacțiile de pe piața angro.
39. OSD are următoarele obligații:
- 1) procurarea gazelor naturale operaționale de pe piața angro, prognozarea zilnică a cererii și transmiterea notificărilor comerciale la PVT;
 - 2) cooperarea cu OST din amonte pentru realizarea prognozelor cu privire la ieșirile (prelevările) de gaze naturale din sistemul de transport;
 - 3) transmiterea către EE a prognozelor MNZ per furnizor;
 - 4) transmiterea către EE a datelor privind alocările în portofoliu de echilibrare pentru punctele de intrare de la instalațiile de producere a gazelor naturale, punctele de consum și punctele de consum proprii;
 - 5) transmiterea către EE a informațiilor privind alocările în contul de rețea pentru punctele de ieșire spre rețelele de distribuție din aval;
 - 6) transmiterea de informații către ANRE cu privire la tranzacțiile de pe piața angro.
40. Consumatorii finali cu debitul mai mare de 50 MWh /h sunt responsabili pentru transmiterea către furnizorii lor a informațiilor privind consumul prognozat.

Secțiunea 8

Cerințele pentru înregistrarea PRE și a portofoliilor de echilibrare

41. PRE sunt titulari de licențe pentru producerea, furnizarea gazelor naturale eliberate în conformitate cu prevederile Legii nr. 108/2016.

42. În cazul recepționării notificării din partea ANRE cu privire la retragerea sau suspendarea (încetarea valabilității) licenței deținute de PRE, EE va suspenda contractul de echilibrare încheiat cu PRE respectivă.

43. În cazul în care o PRE nu întrunește cerințele prevăzute de prezentele Reguli, contractul de echilibrare al acesteia va fi suspendat. În cazul dat, PRE nu va fi scutită de responsabilitățile financiare care îi revin pentru eventualele dezechilibre acumulate până la data și ora suspendării.

Secțiunea 9

Contractul de echilibrare

44. Contractul de echilibrare reprezintă un contract standardizat, nediscriminatoriu și nu trebuie să conțină restricții nejustificate pentru participanții la piața gazelor naturale, sau prevederi care ar putea pune în pericol securitatea aprovizionării cu gaze naturale a Republicii Moldova. Contractul de echilibrare se redactează astfel încât să permită PRE, EE, OST și OSD să își îndeplinească responsabilitățile în temeiul Legii nr. 108/2016 și prezentelor Reguli.

45. Proiectul contractului de echilibrare este elaborat de EE. Textul contractului de echilibrare, precum și orice alte modificări ale acestuia vor fi notificate la ANRE. EE este obligată să accepte modificările în conținutul contractului de echilibrare, solicitate de către ANRE.

46. EE publică modelul contractului de echilibrare pe pagina sa electronică.

47. Contractul de echilibrare va reglementa în special termenii și condițiile privind:

- 1) drepturile și obligațiile părților contractante;
- 2) consecințele suspendării sau încetării contractului de echilibrare;
- 3) procedura de prezentare, potrivire și confirmare a notificărilor comerciale ale PRE;
- 4) procedura de determinare și decontare comercială a dezechilibrelor în portofoliu de echilibrare ale PRE, inclusiv a plăților de neutralitate;
- 5) schimburile de date aferente.

48. Contractul de echilibrare va include codul portofoliului de echilibrare atribuit PRE și următoarele informații pentru EE, precum și PRE:

- 1) numele și adresa companiei;
- 2) numărul de înregistrare;
- 3) tipul și numărul licenței;
- 4) fișa de date de contact care conține informațiile de contact necesare pentru punerea în aplicare a contractului de echilibrare, în special informații privind schimbul de date pentru notificările comerciale, informații privind dezechilibrele și facturarea.

49. Contractul de echilibrare este valabil pe o perioadă nedeterminată, până la rezilierea de către una dintre părțile contractante.

50. Pentru încheierea unui contract de echilibrare cu EE, solicitantul trebuie să depună o cerere de înregistrare utilizând formularul publicat pe pagina electronică al EE și să prezinte informația indicată la pct. 44 din prezentele Reguli. Formularul cererii de înregistrare este elaborat de EE.

51. În termen de 5 zile lucrătoare de la primirea informațiilor complete și corecte stabilite la pct. 44, EE va informa solicitantul cu privire la codul unic al portofoliului de echilibrare ce i-a fost atribuit și va transmite în format electronic varianta semnată a contractului de echilibrare. În cazul unor erori în cererea de înregistrare, EE va notifica solicitantul în termen de 2 zile lucrătoare despre existența unor astfel de erori.

52. La recepționarea de către EE a unui original completat și semnat al contractului de echilibrare, solicitantul este activat în calitate de PRE pe piața gazelor naturale.

53. EE trebuie să informeze prompt, inclusiv în format electronic toate PRE, OST, OSD, operatorii platformelor de tranzacționare cu privire la prima activare a unei PRE și orice alte modificări ulterioare ale statutului activării care pot surveni, în special suspendări ale contractului de echilibrare.

54. În cazul modificării informațiilor prevăzute în pct. 44, PRE va informa EE în format electronic în termen de 3 zile lucrătoare despre modificările respective. EE trebuie să înregistreze aceste modificări în mod corespunzător în termen de 2 zile lucrătoare.

CAPITOLUL III FUNȚIONAREA PIETEI ANGRO

Secțiunea 1 Punctul virtual de tranzacționare

55. PVT este punctul unic pentru toate transferurile de proprietate asupra gazelor naturale în zona de echilibrare a Republicii Moldova. Un astfel de transfer de proprietate este efectuat de PRE prin transmiterea unei notificări comerciale către EE, în conformitate cu Secțiunea 2 din prezentul Capitol. PVT nu este un punct fizic al rețelei de gaze naturale, ci un punct noțional pentru zona de echilibrare a Republicii Moldova. PRE nu sunt obligate să rezerve capacitatea la PVT.

56. Accesul la PVT, adică dreptul de a prezenta notificări comerciale pentru transferul de proprietate la PVT, este acordat PRE în baza unui contract de echilibrare.

57. PRE care încheie un contract de echilibrare pentru prima dată vor fi autorizate pentru accesul PVT numai după ce și-au demonstrat capacitatea de a realiza schimburile de date în conformitate cu formatele, interfețele, canalele de comunicare, standardele de securitate și prevederile indicate în contractul de echilibrare. În acest scop, EE va efectua un test al rețelelor de comunicare cu PRE în termen de 5 zile.

58. EE va opera PVT prin: prelucrarea, potrivirea, confirmarea și alocarea notificărilor comerciale de la PRE, în regim continuu (24/7). Aceasta implică, în special, asigurarea personalului necesar, sistemelor IT și a infrastructurii de comunicații necesare.

59. Pentru a recupera costurile aferente operării PVT, EE are dreptul solicitate plăți transparente și nediscriminatorii pentru oferirea accesului la PVT. Aceasta poate implica, inclusiv, introducerea unei plăți anuale de abonament, a unei plăți bazate pe cantitate și/sau a unor plăți aferente numărului de notificări comerciale transmise într-o anumită perioadă definită. Introducerea sau modificarea plăților existente pentru accesul la PVT se efectuează după coordonarea prealabilă de către ANRE urmare a consultărilor publice.

60. PRE este obligată să plătească plățile facturate de EE pe baza serviciilor furnizate și care fac obiectul plăților pentru accesul la PVT.

Secțiunea 2 Notificările comerciale

61. Transferul de gaze naturale între două portofolii de echilibrare din cadrul zonei de echilibrare a Republicii Moldova se realizează prin transmiterea în adresa EE a unei notificări comerciale, în cursul unei zile gaziere.

OST reduce la minimum durata de procesare a notificărilor comerciale. Durata de procesare nu trebuie să depășească 30 minute, cu excepția cazului în care momentul când notificarea comercială devine efectivă permite prelungirea timpului de prelucrare cu până la 2 ore.

62. EE nu este responsabilă pentru determinarea conformității notificării comerciale prezentate de PRE cu contractele pe piața angro, pe care PRE le-ar putea avea încheiate cu alți participanți la piața angro de gaze naturale.

63. PRE poate prezenta notificări comerciale indiferent dacă a depus o nominalizare sau renominalizare pentru rezervarea capacității de transport a rețelei de transport gaze naturale pentru aceeași zi gazieră.

64. O notificare comercială trebuie să conțină cel puțin următoarele informații:

- 1) ziua gazieră pentru care se efectuează transportul gazelor naturale;
 - 2) codurile de identitate ale ambelor portofolii de echilibrare în cauză;
 - 3) specificarea tipului notificării (de vânzare sau de cumpărare);
65. Cantitatea de gaze naturale zilnică notificată, exprimată în kWh/zi, pentru volumul de notificare zilnică, sau în kWh/h, pentru volumul de notificare orară.
66. Cantitatea de gaze naturale notificată zilnic trebuie să fie o valoare pozitivă, un multiplu de 24 de ore și cel puțin 24 kWh.
67. Notificările comerciale pot fi depuse cu cel mult 5 zile înainte de ziua gazieră în care va avea loc tranzacția.
68. Notificările comerciale pot fi modificate și retransmise în cursul unei zile gaziere. EE va lua în considerație notificările comerciale pentru o zi gazieră primite pînă cu 3 ore înainte de sfârșitul zilei gaziere respective.
69. În cazul în care cantitatea de gaze naturale a unei notificări comerciale retransmise pentru o zi gazieră este mai mică decât $Q_c * h / H$, notificarea comercială va fi respinsă, iar cea mai recentă notificare comercială confirmată în aceea zi gazieră va rămâne în vigoare, în caz contrar EE va transmite către PRE confirmările de rigoare. Unde,
- Q_c** - cantitatea zilnică de gaze naturale a celei mai recente notificări comerciale confirmate pentru aceea zi gazieră. În cazul în care nu a fost confirmată nici o notificare comercială pentru aceea zi gazieră Q_c este egală cu zero (0);
- h** - numărul de ore trecute de la începutul zilei gaziere la următoarea oră completă, înregistrată la 30 de minute după recepționarea notificării comerciale;
- H** este de 24 de ore.
70. Notificările comerciale pentru o zi gazieră sunt considerate corespunzătoare dacă sunt primite de EE de la ambele PRE cu 30 de minute înainte de următoarea oră completă.
71. Cantitatea de gaze naturale notificată zilnic și confirmată se va determina pe baza "*Regulii mai mici*", care este luată:
- 1) cantitatea de gaze naturale notificată zilnic, la care valoarea este aceeași în ambele notificări comerciale corespunzătoare ale PRE; sau
 - 2) cea mai mică cantitate notificată indicată în cele două notificări comerciale corespunzătoare ale PRE;
72. Pentru zilele gaziere în care se schimbă timpul de economisire a luminii, se aplică modificările aduse în conformitate cu pct. 65 și 69.
73. Notificările și confirmările comerciale vor fi expediate electronic ca document EDIG@S-XML prin intermediul protocolului AS/4. EE poate permite utilizarea, într-un mod transparent și nediscriminatoriu, nominalizării în format electronic sau alte posibilități de schimb de date similare, luând în considerație prevederile Codului rețelelor de gaze naturale aprobat de ANRE.
74. EE ține evidența tuturor notificărilor comerciale primite, precum și notificărilor comerciale confirmate.

Secțiunea 3 Platformele de tranzacționare

75. Platformele de tranzacționare, în sensul piețelor organizate pentru desfășurarea comerțului angro cu gaze naturale, cum ar fi schimburile de gaze naturale, fără a se limita la acestea, pot fi stabilite de operatorii platformelor de tranzacționare, ținând cont de cerințele legale și de reglementare ale piețelor financiare. Ca măsură provizorie, la înființarea unei platforme de tranzacționare și în scopul asigurării echilibrării, EE poate crea o platformă de echilibrare, sub formă de platformă de tranzacționare în care EE acționează în calitate de contraparte la toate tranzacțiile.
76. Punctul de livrare al unei platforme de tranzacționare va fi PVT din zona de echilibrare a Republicii Moldova.

77. După încheierea fiecărei tranzacții, operatorul platformei de tranzacționare pune la dispoziția participanților la tranzacție, toată informația necesară pentru confirmarea tranzacției.

78. Participantul la tranzacție este responsabil de transmiterea notificărilor comerciale EE în conformitate cu cerințele prevăzute în Secțiunea 2 din prezentul Capitol, cu excepția cazului în care responsabilitatea este atribuită operatorului platformei de tranzacționare sau unei terțe părți în conformitate cu regulile aplicabile platformei de tranzacționare.

79. Operatorul platformei de tranzacționare va permite utilizatorilor de sistem să efectueze tranzacții pe platforma de tranzacționare numai dacă aceștia dețin dreptul de a prezenta notificări comerciale. EE informează fără întârziere operatorul platformei de tranzacționare despre PRE care au fost lipsiți de dreptul de a face notificări comerciale în conformitate cu contractele aplicabile în vigoare, ceea ce va duce la suspendarea dreptului de tranzacționare al PRE pe platforma de tranzacționare, fără a aduce atingere altor drepturi ale operatorului platformei de tranzacționare în conformitate cu regulile aplicabile platformei de tranzacționare.

80. Operatorul platformei de tranzacționare este obligat să păstreze confidențialitatea informațiilor considerate secret comercial, în special a informațiilor privind prețurile sau alte informații oficiale cu acces limitat la care obține acces în timpul îndeplinirii funcțiilor sale, cu excepția prezentării informației ANRE sau organelor de supraveghere care sunt supuse cerințelor prevăzute de prezentele Reguli.

Secțiunea 4 **Transparența pieței angro**

81. EE va publica pe site-ul său web:

- 1) modelul contractului de echilibrare;
- 2) plata pentru neutralitate; (Metodologia de determinare a plății pentru neutralitate)
- 3) plata pentru operarea PVT;
- 4) alte reguli și metodologii relevante pentru procesul de echilibrare;

82. EE va publica următoarele date actuale și istorice cel puțin din ultimii 3 ani:

- 1) listă PRE înregistrate, statutul acestora și codul de identificare a portofoliului lor de echilibrare, actualizate zilnic;
- 2) poziția zonei de echilibrare a Republicii Moldova pe baza informațiilor recepționate de la OST, actualizate la fiecare oră;
- 3) prețul de referință și plățile pentru dezechilibre aplicabile, actualizate zilnic;
- 4) informații privind numărul acțiunilor de echilibrare efectuate într-o zi gazieră, inclusiv costurile /veniturile asociate, actualizate zilnic;
- 5) prognoza totală a consumului MNZ pentru zona de echilibrare a Republicii Moldova, actualizată zilnic;
- 6) cantitatea de gaze naturale din rețeaua de transport la începutul fiecărei zile gaziere, și prognoza cantității de gaze naturale din rețea la sfârșitul zilei gaziere, actualizată în fiecare oră;
- 7) soldul contului de neutralitate, actualizat cel puțin lunar;
- 8) cantitatea totală de gaze naturale transferată la PVT pe zi, actualizată cel puțin lunar până în a 10-a zi calendaristică a lunii următoare.

83. Informațiile menționate în această Secțiune, prezentate de EE trebuie să corespundă următoarelor cerințe:

- 1) să fie plasate pe pagina electronică a EE sau al altui sistem care furnizează informațiile în format electronic;
- 2) să fie accesibile participanților la piața gazelor naturale gratuit;
- 3) să fie expuse într-un format ușor de utilizat;
- 4) să fie clare, cuantificabile și ușor accesibile;
- 5) să fie nediscriminatorii;
- 6) să fie expuse în unități consistente fie în kWh, fie în kWh /zi și kWh /h;
- 7) să fie plasate în limba română și după caz, în limba engleză.

CAPITOLUL IV

ECHILIBRAREA OPERAȚIONALĂ

84. EE întreprinde acțiuni de echilibrare cu scopul:

1) de a permite OST să mențină în limite operaționale rețelele sale de transport al gazelor naturale;

2) de a asigura stocarea unei cantități corespunzătoare de gaze naturale în rețeaua de transport al gazelor naturale din zona de echilibrare a Republicii Moldova la sfârșitul zilei gaziere, diferită de cea prognozată pe baza intrărilor și ieșirilor preconizate prognozate pentru acea zi gazieră, în așa mod încât să asigure funcționarea economică și eficientă a rețelelor de transport al gazelor naturale.

85. La determinarea acțiunilor de echilibrare necesare, OST trebuie să transmită EE în mod regulat în cursul zilei datele necesare cu privire la cantitatea de gaze naturale care trebuie să fie injectată sau extrasă din rețeaua acestora. La determinarea acestor informații, fiecare OST va lua în considerare cel puțin următoarele aspecte:

1) prognozele OST privind cererea de gaze naturale pe parcursul zilei gaziere, pentru care ar putea fi necesare acțiunile de echilibrare;

2) informațiile privind nominalizarea și alocarea, precum și fluxurile de gaze naturale măsurate;

3) presiunea în rețeaua de transport al gazelor naturale.

Metodele de calcul, constrângerile, duratele, ciclurile de actualizare și schimbul de date, și alte detalii operaționale, vor fi stabilite în acordul de cooperare dintre EE și OST.

86. OSD sunt obligați să coopereze cu OST pentru a permite prognozarea exactă a volumelor de gaze naturale ieșite din rețeaua de transport al gazelor naturale. OSD informează OST din amonte cu privire la orice situație care pot afecta rețeaua de transport al gazelor naturale în punctele lor de interconectare și efectul așteptat al acestora. În special, acestea trebuie să fie lucrări de construcție /întreținere și schimbărilor sezoniere ale nivelului presiunii.

87. EE va întreprinde acțiuni de echilibrare prin:

1) instrucții OST cu privire la un anumit flux la punctele comune de interconectare;

2) vânzarea și cumpărarea de PSTS pe o platformă de tranzacționare; și /sau

3) utilizarea serviciilor de echilibrare.

Acțiunile de echilibrare vor fi utilizate în ordinea priorității de mai sus, începând cu instrucțiunile cu privire la fluxul de gaze naturale.

88. La realizarea acțiunilor de echilibrare, EE trebuie să țină cont de următoarele principii:

1) acțiunile de echilibrare trebuie întreprinse în mod nediscriminatoriu;

2) acțiunile de echilibrare vor ține cont de obligația OST de a opera rețelele de transport al gazelor naturale într-un mod economic și eficient.

89. Pentru a întreprinde acțiuni de echilibrare prin utilizarea serviciilor de echilibrare, EE va face cerere de ofertă în conformitate cu ordinea de merit stabilită în pct. 105 al prezentelor Reguli. În conformitate cu contractul pentru furnizarea serviciilor de echilibrare, EE va transmite cerere de ofertă fiecărui furnizor de servicii de echilibrare, informându-l cu privire la cantitatea de gaze naturale necesară și ora de începere. Pentru fiecare solicitare, EE înregistrează o notificare comercială unilaterală la PVT între codul de identificare al EE și portofoliul de echilibrare al furnizorului de servicii de echilibrare.

90. În cazul situațiilor excepționale, în care există un dezechilibru între intrările și ieșirile din zona de echilibrare a Republicii Moldova și o insuficiență de PSTS și/sau servicii de echilibrare pentru menținerea sistemelor de transport în limite de siguranță operațională, EE poate solicita OST să reducă nominalizările acelor PRE care cauzează dezechilibrul sistemului de gaze naturale. Astfel

de situații excepționale pot apărea, dar nu se limitează la situațiile excepționale pe piața gazelor naturale, în conformitate cu Legea nr. 108/2016.

91. OST are obligația de a prezenta ANRE un raport lunar, care să conțină informații despre gazele naturale stocate în conductă, cel puțin pentru fiecare zi gazieră din luna precedentă. Raportul conține informații detaliate despre:

1) cantitatea totală de gaze naturale din sistemul de transport la începutul zilei gaziere pe baza presiunilor din rețeaua de transport;

2) flexibilitatea disponibilă în conducta de stocare pentru injectare (creșterea presiunii) și retragere (scăderea presiunii);

3) limitele operaționale aplicate pentru determinarea flexibilității de stocare în conductă;

4) calculele respective și parametrii tehnici.

92. În scopul desfășurării acțiunilor de echilibrare, EE își atribuie un cod de identificare. Acest cod este utilizat exclusiv pentru schimbul de date și ținerea evidenței și nu este asociat unui portofoliu de echilibrare, subiect al echilibrării comerciale.

CAPITOLUL V

ACHIZIȚIONAREA SERVICIILOR DE ECHILIBRARE

93. EE va achiziționa servicii de echilibrare în acele situații în care PSTS nu pot fi furnizate, sau nu vor fi suficiente pentru menținerea parametrilor tehnici de funcționare ai rețelei de transport al gazelor naturale în limitele operaționale, sau în absența lichidității pe piața de gaze naturale în ceea ce privește PSTS.

94. Serviciile de echilibrare se achiziționează sub formă de **produse OTL**. Alte produse de echilibrare, decât cele specificate în prezentele Reguli, necesită de a fi coordonate cu ANRE, după consultarea publică prealabilă cu participanții la piața gazelor naturale.

95. Furnizorul serviciilor de echilibrare își îndeplinește obligațiile care îi revin în conformitate cu contractul pentru furnizarea serviciilor de echilibrare pentru produsele OTL prin:

1) depunerea renominalizărilor la punctele de interconectare transfrontaliere;

2) și/sau prin modelarea consumului de gaze naturale al consumatorilor finali instalațiile de utilizare ale cărora sunt racordate la rețeaua de transport al gazelor naturale.

96. Furnizorul serviciilor de echilibrare este obligat să întreprindă toate măsurile necesare pentru a asigura la solicitarea EE conform contractului pentru furnizarea serviciilor de echilibrare, injectarea sau prelevarea cantității orare de gaze naturale până la sfârșitul zilei gaziere în curs.

97. OTL vor avea următoarele restricții:

1) punctul de livrare va fi PVT;

2) perioada contractului este o luna gazieră;

3) volumul contractat nu trebuie să depășească 10 MWh /h;

4) prețul contractului poate fi o plată fixă bazată pe volum sau poate include adițional o plată fixă de disponibilitate.

98. EE elaborează în termen de 6 luni de la intrarea în vigoare a prezentelor Reguli, împreună cu OST metodologia de determinare a cantității produselor de servicii de echilibrare care urmează a fi procurată pentru o perioadă contractuală și o transmite ANRE pentru coordonare.

99. EE va achiziționa servicii de echilibrare prin intermediul unei licitații publice transparente și nediscriminatorii. Licitatia va fi anunțată pe pagina electronică a EE cu cel puțin o lună înainte de termenul limită pentru depunerea ofertelor. Serviciile de echilibrare se procură pentru fiecare perioadă de 6 luni gaziere.

100. Anunțul privind organizarea licitației va include:

1) perioada pentru care se solicită furnizarea serviciilor de echilibrare licitate;

2) numărul de contracte necesare, pe direcție, pentru fiecare perioadă contractuală;

3) specificațiile detaliate ale produsului (în special mărimea contractului, numărul de zile pentru care executarea contractului poate fi solicitată de EE pe durata contractului, timpul de execuție la cerere);

4) descrierea procedurii de licitație (în special cerințele de precalificare și criteriile de atribuire);

5) prevederile contractului pentru furnizarea serviciilor de echilibrare (în special aspectele operaționale și cele vizând schimbul de date pentru furnizarea serviciului de echilibrare).

101. Condițiile contractului pentru servicii de echilibrare vor fi coordonate cu ANRE și se vor aplica tuturor furnizorilor serviciilor de echilibrare.

102. Fiecare PRE care dispune de capacitate la punctele de interconectare transfrontaliere sau care este furnizor pentru consumatorii finali instalațiile de utilizare a cărora sunt racordate la rețeaua de transport al gazelor naturale are dreptul să participe la licitația pentru achiziționarea serviciilor de echilibrare, condiționată de o preselecție reușită în conformitate cu cerințele tehnice și financiare stabilite în anunțul de licitație. Ofertanții trebuie să informeze EE cu privire la punctele specifice pe care aceștia intenționează să le utilizeze pentru furnizarea serviciilor de echilibrare către EE.

103. Ofertele depuse în cadrul unei licitații pentru achiziționarea serviciilor de echilibrare sunt eligibile dacă:

1) sunt depuse de o PRE precalificată (ofertant), așa cum este definit în descrierea procedurii de licitație;

2) este specificată perioada (termenul) contractului, numărul de contracte oferite și prețul oferit pentru contract;

3) sunt primite înainte de termenul limită de depunere a ofertelor.

104. PRE au dreptul să depună oferte multiple pentru fiecare perioadă contractuală în parte.

105. După expirarea termenului limită de depunere a ofertelor, EE evaluează ofertele eligibile. Pe perioadă contractuală, toate ofertele primite de la PRE calificate vor fi aranjate în ordinea costului lor de proiect în MDL /MWh, începând cu oferta disponibilă pentru EE cu cel mai mic preț pe direcție. Ulterior, EE va accepta un număr de oferte atât cât este necesar pentru a îndeplini integral cerințele de echilibrare ale sistemului, specificate în anunțul de licitație în ordine crescătoare a costului de proiect exprimat în MDL /MWh, începând cu oferta disponibilă pentru EE la cel mai mic preț (Ordine de merit).

106. În termen de 5 zile lucrătoare de la data limită pentru depunere a ofertelor, EE informează în mod electronic fiecare ofertant cu privire la acceptarea /respingerea ofertelor sale.

107. Informația agregată privind rezultatul achizițiilor va fi publicată pe pagina electronică a EE, și va conține cel puțin următoarele informații:

1) volumul total contractat în perioadă contractuală;

2) numărul ofertanților în perioada contractuală;

3) prețul de ofertă minim și maxim pe perioada contractuală, unde au fost acceptați mai mult de 3 ofertanți.

108. În cazul în care un furnizor de servicii de echilibrare încalcă obligațiile care îi revin în temeiul pct. 95, acesta va fi penalizat în conformitate cu prevederile contractului pentru furnizarea serviciilor de echilibrare.

Capitolul VI

ACHIZIȚIONAREA GAZELOR NATURALE OPERAȚIONALE DE CĂTRE OST ȘI OSD

109. Operatorii de sistem vor achiziționa gaze naturale operaționale printr-o licitație publică, transparentă și nediscriminatorie. Licitarea va fi anunțată pe pagina electronică a acestora cu cel puțin o lună înainte de termenul limită pentru depunerea ofertelor. Ofertele se vor limita la perioadele contractuale până la sfârșitul următorului an gazier.

110. Anunțul cu privire la licitație trebuie să conțină cel puțin:

1) perioada contractuală pentru care se face licitația;

2) cantitatea minimă de gaze naturale necesară pentru perioada contractuală;
3) cantitatea estimată de gaze naturale necesară pentru perioada contractuală;
4) debitul maxim de consum pe oră pentru perioada contractuală;
5) descrierea procedurii de licitație (în special cerințele de precalificare și criteriile de atribuire);

6) condițiile contractului privind achiziționarea gazelor naturale operaționale (în special aspectele operaționale și cu privire la schimbul de date).

111. Mărimea lotului pentru licitație, determinat de operatorul de sistem, nu trebuie să creeze restricții în ceea ce privește numărul de participanți la licitație.

112. În condițiile contractului pentru procurarea gazelor naturale operaționale se va include cerința pentru operatorul de sistem să prezinte informații pertinente în ceea ce privește consumul de gaze naturale prognozat.

113. Orice furnizor are dreptul să participe la licitația pentru achiziționarea gazelor operaționale, dacă este cazul, cu condiția că acesta îndeplinește cerințele tehnice și financiare stabilite în anunțul de licitație.

114. Ofertele depuse în cadrul unei proceduri de licitație pentru achiziționarea gazelor naturale operaționale, sunt eligibile dacă:

- 1) sunt depuse de o PRE precalificată (ofertant), conform procedurii de licitație;
- 2) pentru fiecare lot se specifică perioada contractului și prețul contractului oferit.
- 3) sunt recepționate înainte de termenul limită de depunere a ofertelor.

115. După expirarea termenului-limită de depunere a ofertelor, operatorul de sistem va evalua ofertele eligibile. Pentru fiecare perioadă contractuală, toate ofertele primite de la PRE calificate vor fi aranjate în ordinea costului în MDL /MWh, începând cu oferta disponibilă la cel mai mic preț al gazelor naturale pe direcție. Operatorul de sistem va accepta atâtea oferte cât sunt necesare pentru a satisface pe deplin cererea de gaze naturale operaționale specificată în anunțul de licitație, în ordine crescătoare a prețului gazelor naturale în MDL / MWh, începând cu oferta disponibilă la cel mai mic preț (*Ordine de Merit*).

116. În termen de 5 zile lucrătoare de la data limită pentru depunere a ofertelor, operatorul de sistem va informa în mod electronic fiecare ofertant cu privire la acceptarea /neacceptarea ofertelor. Contractul pentru achiziționarea gazelor naturale operaționale intră în vigoare din data semnării.

CAPITOLUL VII

CONSUMATORI FINALI CONTORIZAȚI CU ECHIPAMENTE DE MĂSURARE NON-ZILNICĂ (MNZ)

Secțiunea 1

Elaborarea pofilelor standardizate de consum pentru MNZ

117. Toate indicațiile echipamentelor consumatorilor MNZ sunt citite lunar de către OSD, astfel, alocările MNZ prezentate EE vor fi considerate finale la termenul limită (de compensare).

118. OSD desemnat de ANRE vor elabora împreună cu alți OSD o Metodologie pentru estimarea consumului zilnic pentru fiecare consumator final la care evidența consumului de gazel naturale nu este efectuată în regim zilnic, în baza profilurilor standardizate de consum (în continuare-*Metodologia PSC*).

119. Metodologia PSC trebuie să îndeplinească următoarele criterii:

1) cantitatea de alocare zilnică MNZ se determină ca produs al valorii funcției profilului standardizat de consum și al consumului lunar al consumatorului final înregistrat de echipamentul de măsurare.

2) profilul standardizat de consum trebuie să depindă de temperatura medie zilnică a aerului înconjurător și de tipul zilei (de exemplu, zi lucrătoare, zi de odihnă).

- 3) categoriile de consumatori finali vor fi stabilite în dependență de tipurile de consum.
 - 4) tipul funcției și parametrii pe categorii de consumatori finali vor fi selectați astfel încât să minimizeze variațiile dintre alocările MNZ și consumul real/efectiv pentru o zi gazieră.
 - 5) stabilirea zonelor de temperatură, în cazul în care nu sunt prevăzute de reglementările existente;
 - 6) pentru a ține cont de graficul de citire a MNZ, care nu coincide cu luna gazieră, metodologia PSC trebuie să includă repartizarea adecvată a consumului de gaze naturale între două luni gaziere și o metodă pentru determinarea consumului lunar prognozat.
120. Pentru a intra în vigoare, proiectul Metodologiei PSC trebuie să fie consultat de către OSD cu părțile interesate și coordonată în final cu ANRE. La cererea din partea ANRE, metodologia PSC va fi modificată.
121. Fiecare OSD va efectua o clasificare a punctelor de consum MNZ racordate la rețeaua sa de distribuție, aplicând Metodologia PSC.

Secțiunea 2

Proгноza MNZ și determinarea alocărilor pentru MNZ

122. Pentru fiecare zi gazieră, OSD va prognoza alocarea zilnică pentru consumatorii finali MNZ ai unui furnizor, în baza Metodologiei PSC și aplicând:
- 1) categoria de consumator final atribuită consumatorilor MNZ;
 - 2) prognoza lunară a consumului de gaze naturale a consumatorilor MNZ;
 - 3) prognoza cea mai recentă a temperaturilor pentru ziua gazieră, specifică zonei teritoriale unde sunt amplasați consumatorii finali MNZ;
 - 4) perioada de timp a zilei gaziere.
- OSD va efectua 3 prognoze: prognoza pentru ziua următoare și încă 2 prognoze pe parcursul zilei.
123. După fiecare zi gazieră, OSD va determina alocarea zilnică inițială pentru consumatorii finali MNZ ai unui furnizor, în baza metodologiei PSC, luând în considerație:
- 1) categoria de consumatori finali atribuită consumatorilor MNZ respectivi;
 - 2) consumul lunar prognozat de gaze naturale al consumatorilor MNZ respectivi;
 - 3) temperatura reală pentru ziua gazieră pentru zona de amplasare a consumatorilor MNZ;
 - 4) perioada de timp a zilei gaziere.
124. După ce datele de consum ale tuturor consumatorilor MNZ ai unui furnizor au fost citite pentru o lună gazieră și înainte de termenul de compensare OSD va determina alocarea zilnică finală pentru consumatorii MNZ ai unui furnizor, în baza Metodologiei PSC și luând în considerație:
- 1) categoria de consumator final a respectivilor consumatori MNZ;
 - 2) consumul lunar prognozat al respectivilor consumatori MNZ;
 - 3) temperatura reală în zona de amplasare a respectivilor consumatori finali MNZ din ziua gazieră;
 - 4) perioada de timp a zilei gaziere.

CAPITOLUL VIII ECHILIBRAREA COMERCIALĂ

Secțiunea 1

Alocarea portofoliului de echilibrare și prezentarea de informații

125. Toate alocările se efectuează pentru o zi gazieră cu utilizarea unități de energie (kWh). În cazul în care alocările se bazează pe volume măsurate, OST sau OSD vor aplica valoarea calorică brută, determinată în baza parametrilor de calitate a gazelor naturale.

126. Alocarea consumurilor finale și a injectărilor de gaze naturale de la producători urmează a fi exhaustivă, însemnând că:

1) pentru toate locurile de consum al consumatorilor finali, ieșirile vor fi înregistrate în portofoliile de echilibrare ale furnizorilor respectivi;

2) pentru toate punctele de intrare din instalațiile de producere, injectările vor fi înscrise în portofoliile de echilibrare ale producătorilor respectivi.

127. În scopul determinării dezechilibrului portofoliului de echilibrare pentru o zi gazieră, regulile de alocare din prezentul Capitol se aplică pentru fiecare zi gazieră.

128. La PVT, pentru fiecare pereche de participanți la tranzacționare, ultimele notificări comerciale confirmate într-o zi gazieră vor fi înregistrate drept intrări în portofoliul de echilibrare al PRE care cumpără și drept ieșiri din portofoliul de echilibrare al PRE care vinde. Aceste prevederi se aplică mutatis mutandis notificărilor comerciale ale OST și OSD, ca urmare a operațiunilor de procurare a gazelor naturale operaționale.

129. La punctele de intrare /ieșire spre rețelele transfrontaliere de gaze naturale, ultima nominalizare sau renominalizare confirmată pentru fiecare direcție, într-o zi gazieră va fi înregistrată drept intrare sau ieșire din portofoliul de echilibrare al PRE, după caz.

130. OST urmează să transmită EE, date despre fiecare utilizator de sistem care să conțină:

1) alocările inițiale la punctele de intrare /ieșire transfrontaliere efectuate până la ora 12:00 a următoarei zile gaziere;

2) alocările finale la punctele de intrare /ieșire transfrontaliere efectuate până la termenul de compensare.

131. La punctele de intrare spre instalațiile de producere, volumul injectărilor măsurate pentru o zi gazieră vor fi înregistrate drept intrări în portofoliul de echilibrare al producătorului.

132. OSD va transmite EE, pentru fiecare producător în parte date privind:

1) alocările inițiale din instalațiile de producere până la ora 12:00 a următoarei zile gaziere;

2) alocările finale din instalațiile de producere până la termenul limită de compensare.

133. La punctele de ieșire spre consumatorii finali contorizați pe parcursul zilei sau la consumatorii finali contorizați zilnic, consumul măsurat pentru o zi gazieră va fi înregistrat ca o ieșire din portofoliul de echilibrare al furnizorului. Pentru consumatorii non-casnici finali care au mai mulți furnizori, OST sau OSD vor repartiza consumul măsurat conform contractelor încheiate cu furnizorii.

134. OST sau OSD prezintă EE, pentru fiecare furnizor în parte date privind:

1) prima actualizare, până la ora 13:30 în ziua gazieră, pentru consumatorii contorizați pe parcursul zilei, obținută prin citirea echipamentului de măsurare până la ora 12:00;

2) cea de-a doua actualizare, până la ora 19:30 în ziua gazieră, a contorizării pe parcursul zilei, bazată pe citirea echipamentului de măsurare până la ora 18:00;

3) alocările inițiale pentru consumatorii contorizați pe parcursul zilei până la ora 12:00 a următoarei zile gaziere;

4) alocările finale pentru consumatorii contorizați pe parcursul zilei până la termenul de compensare.

135. La punctele de ieșire spre consumatorii finali contorizați non-zilnic (MNZ), alocarea profilului standardizat de consum pentru o zi gazieră va fi înregistrată ca ieșire din portofoliul de echilibrare al furnizorului.

136. OSD va prezenta EE, pentru fiecare furnizor date privind:

1) prognoza consumului de gaze naturale a consumatorilor MNZ pentru următoarea zi gazieră, până la ora 12:00 a zilei precedente;

2) prima prognoză MNZ pe parcursul zilei până la ora 13:30 a zilei gaziere;

3) a doua prognoză MNZ pe parcursul zilei până la ora 19:30 a zilei gaziere;

- 4) alocările inițiale pentru consumatorii MNZ până la ora 12:00 a următoarei zile gazieră;
 - 5) alocările finale pentru consumatorii MNZ până la termenul de compensare.
137. La punctele de ieșire spre punctele de consum ale OST și OSD pentru consumul propriu, consumul măsurat pentru o zi gazieră va fi alocat ca ieșire din portofoliul de echilibrare al furnizorului.
138. OSD prezintă EE, per furnizor date privind:
- 1) prognoza consumului de gaze naturale de către consumatorii finali MNZ pentru ziua gazieră următoare până la ora 12:00;
 - 2) prima prognoză pentru ziua gazieră următoare pentru consumatorii MNZ efectuată până la ora 13:30;
 - 3) a doua prognoză pentru ziua gazieră următoare pentru consumatorii MNZ efectuată până la ora 19:30;
 - 4) alocările inițiale de gaze naturale operaționale pentru următoarea zi gazieră efectuate până la ora 12:00;
 - 5) alocările finale de gaze naturale operaționale până la termenul limită de compensare.
139. În cazul în care o informație privind cantitatea măsurată de gaze naturale nu poate fi citită de la un echipament de măsurare, se poate folosi o valoare de înlocuire.
140. Pentru punctele de interconectare dintre OST din Republica Moldova nu vor fi efectuate înregistrări în portofoliul de echilibrare al PRE.
141. EE va transmite către PRE în decursul unei ore, după termenul limită stabilit mai sus:
- 1) actualizările pentru consumatorii contorizați pe parcursul zilei;
 - 2) prognozele pentru consumatorii MNZ pe parcursul zilei și prognozele pentru ziua următoare;
142. Schimburile de informație privind alocările se vor face electronic sub forma unui document EDIG@S-XML prin intermediul protocolului AS /4. EE poate accepta, într-o formă transparentă și nediscriminatorie, posibilitatea de a efectua încărcarea pe pagina electronică sau alte posibilități de schimb de date.

Secțiunea 2

Determinarea cantității de dezechilibru pentru portofoliile de echilibrare

143. EE va determina cantitatea de dezechilibru zilnic pentru fiecare portofoliu de echilibrare al PRE în fiecare zi gazieră, calculând diferență dintre fluxurile de gaze naturale intrate și ieșite din rețeaua de transport al gazelor naturale alocate în conformitate cu Secțiunea 1 din prezentul Capitol.
144. În cazul în care suma cantităților de gaze naturale ale PRE intrate în rețeaua de transport al gazelor naturale în ziua gazieră este egală cu suma cantităților de gaze naturale ale PRE ieșite din rețeaua de transport al gazelor naturale în această zi gazieră, această PRE este considerată echilibrată în această zi gazieră.
145. În cazul în care suma cantităților de gaze naturale ale PRE intrate în rețeaua de transport al gazelor naturale în ziua gazieră este mai mică decât suma cantităților de gaze naturale ale PRE ieșite din rețeaua de transport al gazelor naturale, această PRE se consideră în dezechilibru negativ și i se aplică plăți pentru dezechilibru zilnic în conformitate cu Secțiunea 4 din prezentul Capitol, astfel EE fiind compensată de PRE.
146. În cazul în care suma cantităților de gaze naturale ale PRE intrate în rețeaua de transport al gazelor naturale în ziua gazieră, este mai mare decât suma cantităților de gaze naturale ale PRE ieșite din rețeaua de transport al gazelor naturale în această zi gazieră, PRE se consideră în dezechilibru pozitiv pentru această zi gazieră, PRE fiind compensată de EE prin aplicarea plății pentru dezechilibru zilnic în conformitate cu Secțiunea 4 din prezentul Capitol.
147. EE va prezenta fiecărei PRE date despre:
- 1) cantitatea inițială de dezechilibru zilnic până la ora 18:00 a zilei gazieră următoare;

2) cantitățile finale de dezechilibru zilnic, precum și alocările individuale în portofoliul de echilibrare, conform prevederilor Secțiunii 1 din prezentul Capitol, în termen de 2 zile lucrătoare de la data limită de compensare pentru luna în cauză.

Secțiunea 3

Prețurile de decontare a dezechilibrului

148. EE va calcula și va publica prețurile aplicabile pentru calcularea *plăților pentru dezechilibru zilnic*: prețul de referință, prețul de procurare marginal și prețul de vânzare marginal.

149. Toate prețurile sunt exprimate în MDL /kWh și rotunjite la cel puțin trei cifre zecimale.

150. Prețul aplicabil pentru calcularea **plății pentru dezechilibru zilnic** se determină după cum urmează:

1) în cazul în care cantitatea de dezechilibru zilnic este negativă va fi aplicat prețul marginal de procurare;

2) în cazul în care cantitatea de dezechilibru zilnic este una pozitivă va fi aplicat prețul marginal de vânzare.

151. Prețul *marginal de procurare* este cel mai mare dintre:

1) cel mai mare preț al oricăror achiziții de energie de echilibrare în scopul de echilibrare ale EE la PVT în raport cu ziua gazieră; sau

2) prețul de referință înmulțit cu coeficientul 1,1.

152. Prețul *marginal de vânzare* este cel mai mic dintre:

1) cel mai mic preț al oricăror vânzări de energie de echilibrare utilizată în scop de echilibrare ale EE la PVT, în raport cu ziua gazieră; sau

2) prețul de referință înmulțit cu factorul/coeficientul 0,9.

153. Procurările și vânzările de gaze naturale utilizate în scop de echilibrare ale EE care nu au fost realizate prin intermediul PVT vor fi luate în considerare doar pentru determinarea prețului aplicabil pentru decontarea dezechilibrelor portofoliului de echilibrare doar după *coordonarea prealabilă de către ANRE*.

154. Prețul de referință se determină ca fiind prețul mediu ponderat al tranzacțiilor cu gaze naturale pe piața angro pentru ziua gazieră respectivă, după cum a fost determinat și publicat de operatorul platformei de tranzacționare și cu coordonarea prealabilă de către ANRE.

155. În cazul în care nu există un preț de referință disponibil pentru o zi, se va aplica ultimul preț de referință disponibil.

156. Până când în Republica Moldova va exista o platformă de tranzacționare cu suficientă lichiditate pentru a crea semnale de preț fiabile, EE va elabora o *Metodologie* de determinare a prețului de referință. Metodologia de determinare a prețului de referință necesită a fi coordonată cu ANRE, și urmează a fi publicată. Aceasta va aplica una dintre următoarele abordări:

1) determinarea prețului de referință pe baza prețului (prețurilor) de referință de pe piața (piețele) gazelor naturale adiacente /din țările vecine, ajustate cu costurile de transport din / către acea piață (piețe);

2) obținerea prețului de referință pe baza prețului mediu ponderat al gazelor naturale la import al tuturor furnizorilor de gaze naturale din luna precedentă.

157. ANRE va monitoriza constant situația de pe piața gazelor naturale și anume platformele de tranzacționare disponibile și lichiditatea acestora și va putea solicita modificarea corespunzătoare a Metodologiei de determinare a prețului de referință, după caz.

Secțiunea 4

Plata pentru dezechilibru

158. EE va calcula plata pentru dezechilibru pentru un portofoliu de echilibrare al PRE.

159. Plata pentru dezechilibrul zilnic se bazează pe cantitatea finală de dezechilibru zilnic.

160. Pentru calcularea plăților pentru dezechilibrul zilnic al PRE, EE însumează următoarele valori:

1) cantitatea de dezechilibru zilnic al PRE care depășește nivelul de toleranță zilnic înmulțit cu prețul marginal de cumpărare sau de vânzare aplicabil, determinat în conformitate cu Secțiunea 3 din prezentul Capitol; și

2) cantitatea de dezechilibru zilnic al PRE în limitele nivelului de toleranță zilnică înmulțit cu prețul de referință determinat în conformitate cu Secțiunea 3 din prezentul Capitol.

161. Ca măsură interimară, până când piața de gaze naturale va deveni suficient de lichidă, se va aplica un nivel de toleranță zilnică la determinarea plăților pentru dezechilibrul zilnic.

162. Pentru determinarea nivelului de toleranță zilnică, se vor însuma următoarele valori ale fiecărui portofoliu de echilibrare:

1) pentru consumatorii finali MPZ, 5% din cantitatea totală MPZ alocată pentru ziua gazieră;

2) pentru consumatorii finali MZ, 10% din cantitatea totală MZ alocată pentru ziua gazieră;

3) și, în cazul în care dezechilibrul zilnic este:

a) negativ (intrări < ieșiri), diferența cu care cantitatea prognozată pentru consumatorii MNZ este mai mică decât valoarea alocată MNZ, pentru ziua gazieră;

b) pozitiv (intrări > ieșiri), diferența cu care cantitatea prognozată pentru consumatorii MNZ depășește alocarea MNZ, pentru ziua gazieră;

Nivelul de toleranță zilnică va avea același semn ca și cantitatea de dezechilibru zilnic.

163. Cantitățile de gaze naturale intrate din instalațiile de producere, alocările la punctele de intrare /ieșire transfrontaliere și alocările pentru PVT nu sunt luate în calcul la stabilirea nivelului de toleranță zilnică.

164. Metodologia de determinare a nivelului de toleranță zilnică aplicabil poate fi modificată o dată pe an pentru anul gazier ulterior, după consultarea publică efectuată de ANRE.

Secțiunea 5

Decontarea portofoliului de echilibrare

165. EE va transmite PRE în termen de 5 zile lucrătoare de la termenul de plată prin compensare pentru luna luată în considerare factura pentru zilele gaziere din luna respectivă, care va conține:

1) plata pentru dezechilibru;

2) plățile care reies din obligațiile pe parcursul zilei, după caz;

3) plățile pentru neutralitate;

4) plățile pentru utilizarea PVT.

166. Factura se transmite în format electronic și este însoțită de informații detaliate zilnic privind decontarea, în special alocări, dezechilibre, prețuri aplicabile, niveluri de toleranță aplicate, plățile pentru dezechilibru determinate, plățile derivate din obligațiile pe parcursul zilei, după caz, și plăți pentru neutralitate.

167. Termenul de compensare pentru o lună gazieră va fi stabilită a cincea zi calendaristică a lunii următoare, cu indicarea termenul limită până la care toți operatorii de sistem sunt obligați să transmită EE informațiile finale privind alocările.

168. PRE este obligată să asigure plata facturii în termen de 10 zile lucrătoare. Orice obiecții /observații vor fi aduse la cunoștință EE în limita acestui termen.

CAPITOLUL IX

OBLIGAȚIILE PE PARCURSUL ZILEI

169. PRE nu vor avea obligația pe parcursul zilei de a-și menține intrările și ieșirile echilibrate pentru perioade mai scurte de timp decât ziua gazieră. Totodată, OST sau ANRE pot propune

introducerea unor obligații intrazilnice sau modificări ale acestora. Introducerea sau eliminarea obligațiilor intrazilnice necesită o consultare prealabilă a participanților la piața de gaze naturale de către ANRE, cu o perioadă de tranziție de cel puțin 3 luni înainte ca modificările să intre în vigoare.

170. În cazul în care se introduc obligații pe parcursul zilei, trebuie modificate principiile de alocare definite în prezentele Reguli pentru a ține cont de detailarea pe ore pentru toate intrările și ieșirile.

171. Obiectivul obligațiilor pe parcursul zilei este de a stimula PRE să-și gestioneze activitatea în cursul zilei gaziere în vederea asigurării integrității sistemului de transport și minimizarea necesității de a întreprinde acțiuni de echilibrare.

172. Orice obligație pe parcursul zilei poate fi constituită din una din următoarele prevederi sau o combinație a acestora:

1) obligațiile pe parcursul zilei la nivelul întregului sistem trebuie concepute astfel încât să ofere stimulente PRE pentru a menține rețeaua de transport în limitele operaționale.

2) portofoliul de echilibrare în contextul obligațiilor pe parcursul zilei trebuie conceput în așa formă pentru a stimula PRE să-și mențină poziția individuală pe parcursul zilei într-un interval prestabilit.

3) punctul de intrare-ieșire în contextul obligațiilor pe parcursul zilei trebuie conceput astfel încât să ofere stimulente PRE pentru a limita fluxul de gaze naturale sau variația acestuia în condiții specifice la punctele determinate de intrare-ieșire.

173. Orice obligație pe parcursul zilei trebuie să întrunească următoarele criterii:

1) obligația pe parcursul zilei și plata aferentă, dacă aceasta este prevăzută, nu trebuie să creeze bariere excesive pentru comerțul transfrontalier și intrarea noilor participanți pe piață;

2) obligația pe parcursul zilei se aplică numai în cazul în care utilizatorilor de sistem li se oferă informații adecvate, înainte de a se aplica o eventuală plată (taxă) pe parcursul zilei cu privire la intrările și /sau ieșirile acestora și aceștia dispun de mijloace rezonabile pentru gestionarea expunerii lor;

3) principalele costuri suportate de utilizatorii de sistem în raport cu obligațiile lor de echilibrare se referă la situația acestora la sfârșitul zilei gaziere;

4) în măsura în care este posibil, plățile pe parcursul zilei trebuie să reflecte costurile suportate de OST pentru întreprinderea acțiunilor de echilibrare necesare;

5) obligația pe parcursul zilei nu va duce la decontarea financiară a utilizatorilor de sistem la o balanță de zero în timpul zilei gaziere;

6) beneficiile introducerii unei obligații pe parcursul zilei în ceea ce privește funcționarea economică și eficientă a rețelei de transport trebuie să fie mai mari decât un posibil impact negativ al acestora, inclusiv asupra lichidității tranzacțiilor la PVT.

174. Cheltuielile financiare (costurile/plățile) către PRE care rezultă din obligațiile pe parcursul zilei sunt facturate în cadrul procesului de decontare a portofoliului de echilibrare și sunt luate în considerare în contul de neutralitate.

CAPITOLUL X CONTABILITATEA DE REȚEA

Secțiunea 1 Contul de rețea

175. EE va administra conturi de rețea pentru fiecare OST și OSD. În cazul în care un operator de sistem operează rețele care nu sunt direct interconectate, fiecărei dintre aceste rețele îi va fi deschis un cont de rețea separat. Lista completă a operatorilor de sistem și codurile de identificare ale conturilor de rețea aferente fiecărei rețele vor fi publicate pe pagina electronică a EE.

176. Contul de rețea va permite determinarea și decontarea lunară a gazelor naturale care nu au fost contabilizate pentru fiecare rețea.

177. Totalul net al soldurilor conturilor de rețea va fi egal cu totalul net al tuturor soldurilor portofoliului de echilibrare, inclusiv soldul asociat codului de identificare al EE care rezultă din acțiunile de echilibrare întreprinse.

178. Pentru fiecare cont de rețea, soldul se determină în baza intrărilor și ieșirilor în fiecare lună gazieră, aplicând următoarele principii:

1) *intrările* în contul de rețea sunt:

a) toate alocările de intrare în portofoliile de echilibrare la punctele de interconectare transfrontaliere;

b) toate alocările din instalațiile de producere pentru portofoliile de echilibrare;

c) toate fluxurile măsurate de la operatorii rețelelor de gazoducte din amonte;

2) *ieșirile* din contul de rețea sunt:

a) toate alocările de ieșire la portofoliile de echilibrare la punctele de interconectare transfrontaliere;

b) toate alocările la punctele de consum la portofoliile de echilibrare

c) toate fluxurile măsurate spre operatorii de sistem din aval.

179. Pentru fiecare punct de consum dotat cu echipament de măsurare al gazelor naturale operaționale, operatorul de sistem responsabil va transmite EE următoarele date:

1) consumul inițial măsurat de echipamentul de măsurare până la ora 12:00 al următoarei zile gaziere;

2) consumul final măsurat de echipamentul de măsurare până la termenul limită de compensare.

180. Pentru fiecare interconectare între OST-uri, OST responsabil pentru măsurare la acel moment trebuie să transmită EE următoarele date:

1) fluxul inițial de interconectare măsurat până la ora 12:00 a următoarei zile gaziere;

2) fluxul final de interconectare măsurat până la termenul limită de compensare.

181. OSD în amonte va transmite EE, pentru fiecare interconectare către un OSD din aval date privind:

1) consumul inițial măsurat până la ora 12:00 a următoarei zile gaziere;

2) consumul final măsurat până la termenul limită de compensare.

182. Imediat după încheierea lunii gaziere, operatorii de sistem adiacenți își vor alinia fluxurile finale măsurate la interconexiuni, în scopul de a respecta termenul limită de compensare.

183. Toate alocările în contul de rețea se prezintă pe o zi gazieră și în unități energetice (kWh), aplicând valoarea calorică brută determinată conform cadrului normativ în vigoare aplicate de către operatorul de sistem respectiv.

184. Operatorii de sistem aplică metodele necesare pentru a determina indicii de înlocuire în măsura în care nu sunt disponibili indicii echipamentului de măsurare care să satisfacă cerințele legale și standardele tehnice aplicate la un punct de interconexiune, la un punct spre zona de producție sau la un punct de consum. În cazul în care vor fi transmiși indicii de înlocuire EE aceștia trebuie să fie clar identificați.

185. Schimburile de date privind fluxurile de gaze naturale care au fost măsurate la punctele de interconectare vor avea loc în format electronic, sub forma unui document EDIG@S-XML, transmise prin intermediul protocolului AS/4. EE poate permite, pe o bază transparentă și nediscriminatorie, posibilitatea de încărcare a datelor prin Web sau alte posibilități de schimb de date. Detaliile privind schimbul de date se stabilesc în acordul de cooperare dintre EE și operatorul de sistem.

186. EE va stabili o dată pe lună și pentru fiecare cont de rețea, după data limită de compensare:

1) soldul zilnic al contului de rețea din luna gazieră respectivă, ca diferența dintre intrările și ieșirile alocate, conform prevederilor pct.180.

2) cantitatea zilnică de energie de decontare prin scăderea sumei alocărilor de intrare în contul de rețea la PVT pentru ziua gazieră (și adăugarea sumei alocărilor de ieșire din contul de rețea la PVT pentru ziua gazieră, dacă aceasta există) la balanța zilnică a contului.

187. Pentru a determina valoarea de decontare lunară, soldul lunar se înmulțește cu prețul mediu de referință a zilei gaziere, conform prevederilor Secțiunii 3. În cazul în care soldul lunar este pozitiv, suma de decontare lunară urmează a fi achitată de operatorul de sistem. În cazul în care soldul lunar este negativ, suma de decontare lunară absolută urmează a fi achitată de EE.

188. EE va informa ANRE despre cazurile în care soldul lunar al unui cont de rețea este neobișnuit de mare.

189. EE va prezenta operatorului de sistem în termen de 5 zile lucrătoare de la termenul limită de compensare pentru luna luată în considerare factura pentru suma de decontare pentru luna gazieră respectivă. Factura se transmite în format electronic și este însoțită de informații detaliate de decontare, în special alocări, solduri ale contului de rețea, prețuri aplicabile și sume stabilite lunar.

190. Operatorul de sistem este obligat să plătească factura în termen de 10 zile lucrătoare. Orice obiecții existente urmează a fi aduse la cunoștință EE în acest interval de timp.

191. ANRE dispune de dreptul de a cere revizuirea *metodelor contabilității de rețea* aplicate de operatorii de sistem și de a efectua modificări în scopul îmbunătățirii calității datelor operatorilor de sistem. În special, aceasta poate introduce stimulente pentru a reduce la minim gazele naturale necontabilizate.

Secțiunea 2

Neutralitatea funcției de echilibrare

192. EE nu va obține câștig sau pierderi prin plata și primirea de plăți pentru dezechilibrele zilnice, plăților intrazilnice (pe parcursul zilei), plăților pentru acțiuni de echilibrare și a altor cheltuieli legate de activitățile sale de echilibrare, care se consideră activități întreprinse de EE în scopul îndeplinirii obligațiilor (funcțiilor) stabilite în prezentele Reguli.

193. După expirarea termenului limită de compensare pentru luna gazieră, EE va calcula pentru zona de echilibrare a Republicii Moldova soldul contului de neutralitate pentru luna respectivă, adăugând venituri și scăzând costurile pentru luna respectivă care implică:

- 1) plăți pentru dezechilibrul zilnic;
- 2) plăți intrazilnice (pe parcursul zilei), dacă este cazul;
- 3) acțiunile de echilibrare întreprinse în conformitate cu Capitolul IV din prezentele Reguli, cu excepția cazului în care ANRE consideră că aceste costuri și venituri au fost suportate în mod inefficient, în conformitate cu normele naționale aplicabile. Această considerație se bazează pe o evaluare care:

- a) trebuie să demonstreze în ce măsură EE ar fi reușit să atenueze în mod rezonabil costurile suportate în momentul derulării activităților de echilibrare; și

- b) va fi efectuată ținând cont de informațiile, timpul și instrumentele disponibile EE în momentul în care aceasta a decis să întreprindă acțiunea de echilibrare.

- c) decontarea conturilor de rețea.

- d) alte costuri și venituri legate direct de activitățile de echilibrare întreprinse de EE, în cazul cu acordul ANRE în special costurile sau dobânzile de finanțare a contului de neutralitate, precum și restanțele de plăți aferente echilibrării.

194. După expirarea termenului de compensare pentru luna gazieră, EE calculează pentru fiecare portofoliu de echilibrare plata pentru neutralitate pentru echilibrare prin înmulțirea plății pentru neutralitate pentru luna gazieră respectivă cu suma alocărilor de intrare /ieșire din portofoliul de echilibrare pentru luna respectivă, punctele de intrare /ieșire transfrontaliere, punctele de ieșire către consumatorii finali și punctele de intrare din sistemele de producție a gazelor naturale.

195. Plata pentru neutralitate pentru echilibrare va fi plătită:

1) de către PRE în cazul în care soldul contului de neutralitate pentru acea lună are o valoare negativă;

2) către PRE în cazul în care soldul contului de neutralitate pentru acea lună are o valoare pozitivă.

196. Plata pentru neutralitate va fi exprimată în MDL / kWh și va fi publicată pe pagina electronică a EE în decursul a 5 zile lucrătoare de la termenul limită de compensare pentru acea lună gazieră.

CAPITOLUL XI MONITORIZAREA PIEȚEI GAZELOR NATURALE

197. La efectuarea cercetării de piață conform prevederilor art. 93 din Legea nr. 108/2016, ANRE va lua în considerare următoarele:

- 1) descrierea pieței gazelor naturale, care va include calcularea și evaluarea:
 - a) consumul lunar intern de gaze naturale;
 - b) volumul lunar de gaze naturale tranzacționat pe piața angro;
 - c) numărul de consumatori finali pe segmentul pieței de consum final.
 - d) evaluarea eficienței care va include calcularea și evaluarea:
 - e) evoluția anuală a prețurilor pe piața angro;
 - f) diferența dintre prețurile de pe piața angro din Republica Moldova și piețele din țările vecine /adiacente;
 - g) evoluția anuală a prețurilor pe piața cu amănuntul;
 - h) marja dintre prețurile pieței angro (prețul mediu și prețul de referință) și prețurile de pe piața cu amănuntul;
 - i) economii potențiale anuale pentru consumatorii casnici prin alegerea celui mai ieftin furnizor, comparativ cu furnizorul actual.
- 2) evaluarea concurenței va include calcularea și evaluarea:
 - a) numărul de companii care dețin capacitatea de transport la intrare și cotele pe care le dețin;
 - b) numărul de companii care vând gaze naturale la PVT și cota de piață a gazelor vândute la PVT de către acestea;
 - c) numărul furnizorilor gazelor naturale de echilibrare;
 - d) numărul furnizorilor licențiați, numărul furnizorilor care furnizează consumatorilor finali pe segmentul de piață al consumatorilor finali și cotele lor de piață;
 - e) informația privind numărul lunar al consumatorilor care și-au schimbat furnizorii;
 - f) Indexul Herfindahl- Hirschmann (HHI) al furnizorilor.
 - g) Evaluarea transparenței pieței gazelor naturale se referă la îndeplinirea:
 - h) obligațiilor de transparență ale EE conform Secțiunii 7,4;
 - i) obligațiilor de prezentare a informațiilor de către EE către PRE conform Secțiunii 13;
 - j) obligațiilor de transparență în conformitate cu Regulamentul cu privire la accesul la rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor.

198. Participanții la piața gazelor naturale trebuie să pună la dispoziția furnizorilor în timp util informațiile necesare conform pct. 197 să completeze și să utilizeze formularele de solicitare a datelor recepționate de la ANRE.

199. ANRE trebuie să păstreze confidențialitatea informațiilor în cazul în care aceste informații nu sunt disponibile public și nu sunt considerate sensibile din punct de vedere comercial.

CAPITOLUL XII MONITORIZAREA INTEGRITĂȚII ȘI TRANSPARENȚEI PIEȚEI ANGRO DE GAZE NATURALE

Secțiunea 1

Prevederi generale

200. Prezentul Capitol stabilește norme care interzic practicile abuzive ce afectează piața angro de gaze naturale fiind coerente cu normele aplicabile piețelor financiare și funcționarea corespunzătoare a piețelor angro de gaze naturale relevante, ținând cont de caracteristicile specifice ale acestora. Monitorizarea piețelor angro de gaze naturale se realizează de ANRE.

201. Prezentul Capitol se aplică tranzacțiilor cu produse energetice (gaze naturale) angro și nu aduc atingere dispozițiilor și aplicării legislației naționale în domeniul concurenței, în cazul practicilor care fac obiectul prezentului regulament.

202. ANRE cooperează cu Consiliul Concurenței și alte autorități naționale de reglementare pentru a asigura o abordare coordonată a controlului aplicării normelor prevăzute de prezentele Reguli.

Secțiunea 2

Interzicerea tranzacțiilor bazate pe informații privilegiate

203. Persoanelor fizice sau juridice care dețin informații privilegiate referitoare la un produs energetic (gaze naturale) angro li se interzice:

1) să folosească aceste informații pentru a dobândi, a ceda sau pentru a încerca să dobândească sau să cedeze, pentru sine sau pentru o terță persoană, în mod direct sau indirect, produse energetice (gaze naturale) angro la care se referă informațiile în cauză;

2) să divulge aceste informațiile altei persoane, cu excepția situației în care divulgarea are loc în cadrul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor sale;

3) să recomande altei persoane să dobândească sau să cedeze, ori să dobândească sau să cedeze prin intermediul altei persoane, pe baza informațiilor privilegiate, produsele energetice (gaze naturale) angro la care se referă respectivele informații.

204. Interdicțiile stabilite la pct. 203 se aplică următoarelor persoane care dețin informații privilegiate referitoare la un produs energetic (gaze naturale) angro:

1) membrii organului administrativ, de conducere sau de supraveghere al unei întreprinderi;

2) persoanele care dețin participații la capitalul unei întreprinderi;

3) persoanele care au acces la informație prin exercitarea muncii, profesiei sau funcțiilor;

4) persoanele care au dobândit astfel de informații prin activități infracționale;

5) persoanele care cunosc sau trebuie să cunoască că este vorba despre informații privilegiate.

205. Prevederile pct. 203 subpunctele 1) și 3) nu se aplică OST la procurarea de gaze naturale în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului de gaze naturale conform obligațiilor care le revin în temeiul art. 39 din Legea 108/2016.

206. Prevederile pct. 203-208 (sau secțiunii 2) nu se aplică:

1) tranzacțiilor realizate pentru a achita o obligație scadentă de dobândire sau cedare a unor produse energetice (gaze naturale) angro, în cazul în care această obligație decurge dintr-un contract încheiat sau dintr-un ordin de tranzacționare emis înainte ca persoana respectivă să intre în posesia unor informații privilegiate;

2) tranzacțiilor realizate de producătorii de gaze naturale, de operatorii depozitelor de stocare sau de operatorii instalațiilor GNL al căror scop este de a își acoperi pierderile imediate cauzate de întreruperea neplanificată a producerii de gaze naturale, în cazul în care, ca urmare a nerealizării acestora, participantul la piața de gaze naturale nu ar putea să-și îndeplinească obligațiile

contractuale existente sau în cazul în care astfel de acțiuni sunt întreprinse cu acordul OST implicați în vederea asigurării funcționării sigure și fiabile a sistemului de gaze naturale. Într-o astfel de situație, informațiile cu privire la tranzacții sunt transmise ANRE. Această obligație de raportare nu aduce atingere obligației stabilită la pct. 209;

3) participanților la piața de gaze naturale care acționează în conformitate cu Regulamentul privind situațiile excepționale pe piața gazelor naturale și Planul de acțiuni pentru situații excepționale pe piața gazelor naturale aprobate prin Hotărârea Guvernului nr. 207 din 3 aprilie 2019, în cazul în care autoritățile naționale au intervenit pentru a garanta aprovizionarea cu gaze naturale, iar mecanismele de piață pe întreg teritoriul țării au fost suspendate. În acest caz, Organul central de specialitate al administrației publice în domeniul energiei asigură publicarea în conformitate cu Secțiunea 3 din prezentul Capitol.

207. În cazul în care persoana care deține informațiile privilegiate cu privire la un produs energetic (gaze naturale) angro este o persoană juridică, interdicțiile prevăzute la pct.203 se aplică în egală măsură persoanelor fizice care participă la realizarea tranzacției în contul respectivei persoane juridice.

208. Atunci când se difuzează informații în scop jurnalistic sau ca expresie artistică, acest tip de difuzare a informațiilor se evaluează ținându-se cont de reglementările care se aplică libertății presei și libertății de expresie în alte mijloace media, cu excepția cazului în care:

1) aceste persoane obțin, direct sau indirect, avantaje sau beneficii materiale ca urmare a difuzării informațiilor în cauză; sau

2) divulgarea sau difuzarea informațiilor respective se face cu intenția de a induce participanții pieței gazelor naturale în eroare cu privire la oferta sau cererea de produse energetice (gaze naturale) angro sau prețul acestora.

Secțiunea 3

Obligația de a publica informații privilegiate

209. Participanții la piața gazelor naturale sunt obligați să facă publice în mod efectiv și în timp util informațiile privilegiate pe care le dețin cu referire la o întreprindere sau la instalațiile pe care respectivul participant la piața gazelor naturale sau întreprinderea -mamă a acestuia sau o întreprindere asociată le deține în proprietate sau le controlează sau ale căror aspecte operaționale intră în atribuțiile participantului la piața gazelor naturale respectiv sau ale întreprinderii respective, în totalitate sau parțial. Informațiile publicate în acest sens includ informații care se referă la capacitatea și utilizarea instalațiilor de producere a gazelor naturale, depozitarea, consumul sau transportul gazelor naturale sau capacitatea și utilizarea instalațiilor de GNL, inclusiv indisponibilitatea planificată sau neplanificată a acestor instalații/rețele.

210. Ca excepție, un participant la piața de gaze naturale poate pe propria răspundere amâna publicarea unor informații privilegiate, pentru a nu aduce atingere intereselor sale legitime cu condiția ca omisiunea în cauză să nu inducă în eroare publicul, condiția ca participantul la piața gazelor naturale să poată asigura confidențialitatea respectivelor informații și să ia decizii cu privire la tranzacționarea de produse energetice (gaze naturale) angro pe baza acestor informații. Într-o astfel de situație, participantul la piața de gaze naturale trebuie să transmită fără întârziere informațiile respective, însoțite de o justificare a întârzierii de a le publica autorităților naționale de reglementare competente. Dacă un participant la piața gazelor naturale, un angajat al său sau persoana care acționează în numele acestuia divulgă informații privilegiate legate de un produs energetic angro (de gaze naturale) în cursul exercitării muncii, profesiei sau funcțiilor sale, în sensul pct. 203 subpunctul 2) participantul la piața gazelor naturale sau respectiva persoană se asigură că informațiile sunt făcute publice de o manieră simultană, completă și efectivă. În cazul divulgării neintenționate, participantul la piața de gaze naturale se asigură că informațiile sunt făcute publice de o manieră completă și efectivă cât mai repede posibil după respectiva divulgare neintenționată.

Prezentul punct nu se aplică în cazul în care persoana care primește informațiile are obligația de a păstra confidențialitatea, indiferent dacă această obligație se întemeiază pe prevederile legale, acte administrative, dispoziții statutare sau clauze contractuale.

211. Publicarea de informații privilegiate, inclusiv sub formă agregată, în conformitate cu prevederile Legii nr. 108/2016, Regulamentul privind accesul al rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, precum și Codul rețelelor de gaze naturale, constituie o divulgare simultană, completă și efectivă.

212. În cazul în care unui OST i s-a acordat o derogare de la obligația de a publica anumite date în conformitate cu Legea nr. 108/2016, Regulamentul privind accesul al rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, operatorul de sistem este exceptat în mod automat de la obligația stabilită la pct. 209 în privința informației respective.

213. Pct. 229- 230 nu aduc atingere obligațiilor care le revin participanților la piața gazelor naturale în temeiul Legii nr. 108/2016, Regulamentul privind accesul al rețelele de transport al gazelor naturale și gestionarea congestiilor, Codul rețelelor, în special în ceea ce privește termenul și metoda de publicare a informațiilor.

214. Pct. 209- 210 nu aduc atingere dreptului participanților la piața gazelor naturale de a amâna divulgarea informațiilor sensibile, ce țin de protecția infrastructurii critice și evaluarea necesității de îmbunătățire a protecției acestora dacă informațiile respective sunt clasificate în conformitate cu legislația națională existentă. Se interzice manipularea sau tentativa de manipulare a pieței - în cadrul piețelor angro de gaze naturale.

Secțiunea 4 Monitorizarea pieței

215. ANRE monitorizează activitățile de tranzacționare cu produse energetice (gaze naturale) angro pentru a detecta și preveni tranzacțiile bazate pe manipularea pieței și informații privilegiate pe piețele lor interne. În acest scop ANRE poate folosi Manualul utilizatorului elaborat de ACER și poate solicita informații de la participanții pieței gazelor naturale. ANRE colaborează cu autoritățile naționale de reglementare din țările vecine și cu Comitetul de reglementare al CE

216. ANRE colaborează cu Consiliul Concurenței sau alte organe de monitorizare a pieței în vederea monitorizării piețelor angro de gaze naturale.

217. Cel puțin o dată pe an, ANRE prezintă Secretariatului EnC un raport cu privire la activitățile desfășurate în temeiul Capitolului XIII din prezentele Reguli. Raportul se pune la dispoziția publicului.

Secțiunea 5 Înregistrarea participanților la piața gazelor naturale

218. Participanții la piața de gaze naturale care efectuează tranzacții cu produse energetice angro (de gaze naturale) sau care manifestă interesul de a intra în astfel de tranzacții prin intermediul notificărilor de tranzacționare, se înscriu la autoritatea națională de reglementare a Părții Contractante unde a avut sau va avea loc livrarea produselor energetice (gaze naturale) angro.

219. În procesul de înregistrare, ANRE utilizează formatul de înregistrare elaborat de Agenția pentru Cooperarea Autorităților Europene de Reglementare (în continuare- ACER) în conformitate cu Regulamentul EU nr. 1227/2011. Comitetul de reglementare al CE va asigura o bază de date online centralizată a tuturor registrelor înregistrărilor din Părțile Contractante.

220. Înregistrarea participanților la piața gazelor naturale nu aduce atingere obligațiilor de a respecta normele aplicabile referitoare la tranzacții și la echilibrare.

221. În termen de 6 luni de la termenul limită de transpunere a Regulamentului UE 1227/2011 al Parlamentului European și al Consiliului privind integritatea și transparența pieței angro de energie în

Comunitatea Energetică, ANRE creează registrul național a participanților la piața gazelor naturale, pe care îl actualizează permanent. Registrul atribuie un cod de identificare unic fiecărui participant la piața gazelor naturale și conține informații suficiente pentru a identifica participantul la piața gazelor naturale, inclusiv detalii relevante ce țin de codul TVA, sediul, persoanele responsabile pentru deciziile sale operaționale și cele referitoare la tranzacții, precum și operatorul sau beneficiarul final al activităților de tranzacționare ale participantului la piața gazelor naturale. ANRE poate aplica formatul de registru elaborat de ACER.

222. ANRE transmite Comitetului de Reglementare al CE informațiile din registrul național. ANRE și alte autorități competente, după caz au acces la Registrul central al participanților la piața gazelor naturale deținut de Comitetul de Reglementare al CE în baza informațiilor prezentate de autoritățile naționale de reglementare.

223. Sub rezerva prevederilor din Secțiunea 10, Comitetul de Reglementare al CE poate decide să facă public registrul central sau părți ale acestuia, cu condiția ca informațiile sensibile din punct de vedere comercial referitoare la anumiți participanți ai pieței să nu fie divulgate.

224. Participanții la piața de gaze naturale menționați la pct. 220 transmit formularul de înscriere ANRE înainte de a efectua o tranzacție cu produse energetice (gaze naturale) angro.

225. Participanții la piața de gaze naturale menționați la pct. 220 transmit prompt ANRE orice modificare a informațiilor menționate în formularul de înscriere.

226. Prezentele norme nu aduc atingere obligațiilor ANRE și participanților la piața gazelor naturale de a păstra confidențialitatea informației sensibile din punct de vedere comercial prevăzută în legislația națională.

Secțiunea 6

Fiabilitatea operațională

227. ANRE trebuie să asigure confidențialitatea, integritatea și protecția informațiilor recepționate în temeiul pct. 210. ANRE ia toate măsurile necesare pentru a preveni orice utilizare abuzivă a informațiilor păstrate în sistemele sale electronice și orice acces neautorizat la acestea.

228. ANRE, Consiliul Concurenței și alte autorități competente asigură confidențialitatea, integritatea și protecția informațiilor recepționate în temeiul pct. 210, pct. 218 și iau măsuri pentru a preveni orice utilizare necorespunzătoare a acestor informații.

229. Sub rezerva prevederilor Secțiunii 10 din prezentul Capitol ANRE poate decide să facă publice anumite informații pe care le deține, cu condiția ca informațiile sensibile din punct de vedere comercial referitoare la anumiți participanți la piața de gaze naturale sau la anumite tranzacții sau piețe individuale să nu fie divulgate și să nu poată fi deduse.

230. ANRE pune la dispoziție în scopuri științifice baza sa de date comerciale ce conține date care nu sunt sensibile din punct de vedere comercial, în conformitate cu cerințele de păstrare a confidențialității.

231. Informațiile sunt publicate sau puse la dispoziție în scopul îmbunătățirii transparenței piețelor angro de gaze naturale și doar dacă este improbabil ca acestea să provoace o denaturare a concurenței pe piața respectivă.

232. ANRE distribuie /publică informațiile de o manieră echitabilă, în conformitate cu norme privind transparența, pe care le elaborează și le pune la dispoziția publicului.

Secțiunea 7

Aplicarea interdicțiilor cu privire la abuzul de piață

233. ANRE asigură aplicarea interdicțiilor și obligațiilor prevăzute la Secțiunile 3 și 4 din prezentul Capitol.

234. ANRE investighează și asigură executării necesare pentru exercitarea obligațiilor prevăzute direct sau în colaborare cu alte autorități, prin sesizarea autorităților de drept competente.

235. ANRE poate exercita competențele de investigare în colaborare cu piețele organizate, sau alte persoane care efectuează tranzacții cu titlu profesional.

236. Competențele de investigare și de asigurare a executării menționate la pct. 235 se limitează la scopul investigației. Acestea sunt exercitate în conformitate cu legislația națională și includ dreptul:

1) de a avea acces la orice document util, indiferent de forma sa, și de a primi o copie a acestuia;

2) de a cere informații oricărei persoane relevante, inclusiv celor care intervin succesiv în transmiterea ordinelor sau în efectuarea operațiunilor respective, precum și reprezentantul acestora și, dacă este necesar, dreptul de a cita orice astfel de persoană sau reprezentant și de a-i audia;

3) de a efectua controale la fața locului;

4) de a solicita înregistrările telefonice existente și înregistrările transferurilor de date existente;

5) de a solicita încetarea practicilor contrare dispozițiilor prezentelor Reguli (Capitolul XIII).

Secțiunea 8

Obligațiile persoanelor care efectuează tranzacții cu titlu profesional

237. Orice persoană care efectuează cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice (gaze naturale) angro și care are motive întemeiate să suspecteze că o tranzacție ar putea încălca Secțiunea 1 și 2 din prezentul Capitol, trebuie să anunțe fără întârziere ANRE sau Consiliul Concurenței.

238. Persoanele care efectuează cu titlu profesional tranzacții cu produse energetice (gaze naturale) angro trebuie să stabilească și să mențină mecanisme și proceduri eficiente pentru a identifica situațiile de încălcare a Secțiunii 1 și 2 din prezentul Capitol.

Secțiunea 9

Cooperarea la nivelul Comunității Energetice și la nivel național

239. ANRE cooperează cu autoritățile naționale de reglementare din Părțile Contractante prin intermediul Consiliului de reglementare al CE în scopul îndeplinirii sarcinilor care le revin în temeiul prezentelor Reguli.

240. ANRE informează Comitetul de Reglementare al CE și Secretariatul CE fără întârziere și cât mai exact posibil atunci când există motive să suspecteze că se săvârșesc sau s-au săvârșit acte contrare prezentelor Reguli.

Secțiunea 10

Secretul profesional

241. Informațiile confidențiale primite, schimbate sau transmise în temeiul prezentului Capitol sunt supuse cerințelor secretului profesional.

242. Obligația de păstrare a secretului profesional se aplică:

1) persoanelor care lucrează sau au lucrat pentru o instituție a Comunității Energetice;

2) auditorilor și experților mandatați de o instituție a Comunității Energetice;

3) persoanelor care lucrează sau au lucrat pentru ANRE sau pentru alte autorități competente;

4) auditorilor și experților mandatați de ANRE sau de alte autorități competente care primesc informații confidențiale în conformitate cu prezentul regulament.

243. Informațiile confidențiale primite de persoanele menționate la pct. 296 în exercițiul funcțiilor nu pot fi divulgate niciunei alte persoane sau autorități decât într-o formă prescurtată sau agregată care să nu permită identificarea niciunui participant la piața gazelor naturale sau a unei alte

piețe, fără a aduce atingere cazurilor reglementate de dreptul penal sau altor dispoziții ale prezentului Capitol ori ale legislației aplicabile a Comunității Energetice.

244. ANRE, organele sau persoanele care primesc informații confidențiale în temeiul prezentelor Reguli le pot utiliza numai în executarea sarcinilor lor și a funcțiilor lor. Alte autorități, sau persoane pot utiliza aceste informații în scopul în care le-au fost furnizate sau în cadrul unor proceduri administrative sau judiciare specific legate de exercitarea funcțiilor lor. Autoritatea care a primit informațiile respective le poate utiliza în alte scopuri cu condiția ca Comitetul de Reglementare al CE, autoritățile naționale de reglementare, organismele sau persoanele care comunică informațiile să își dea acordul în acest sens.